

ЗАКОН

ЗА ИЗБОР НА НАРОДНИ ПРАТЕНИЦИ¹

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Предмет на законот

Член 1

Со овој закон се уредуваат изборот и престанокот на мандатот на народните пратеници на Народното собрание (во натамошниот текст: народни пратеници).

Народното собрание има 250 народни пратеници, кои се избираат на четири години.

Основни принципи на избори за народни пратеници

Член 2

Граѓаните избираат народни пратеници врз основа на општо и еднакво изборно право.

Изборите за народни пратеници се слободни и директни, а гласањето е тајно и лично.

Изборно право

Член 3

Право да избира народни пратеници и да биде избран за народен пратеник има полнолетен државјанин на Република Србија на кој не му е продолжено родителското право, односно кој не е целосно лишен од деловна способност.

Лицето делумно лишено од деловната способност може да избира народни пратеници и да биде избрано за народен пратеник ако судот со решение за делумно одземање на деловната способност не утврдил дека е неспособно да го оствари избирачкото право.

Слобода на гласање

Член 4

Гласачот е слободен да одлучи дали ќе гласа и како ќе гласа.

Никој нема право да го спречи или принуди гласачот да гласа, да го повикува на одговорност поради тоа што гласал или не гласал и од него да бара да се изјасни за кого гласал или зошто не гласал.

Еднакво изборно право и пропорционален изборен систем

Член 5

Гласачот има само едн глас.

Се гласа за изборна листа на кандидати за народни пратеници (во натамошниот текст: изборна листа).

Народните пратеници се избираат во Република Србија како една изборна единица.

¹ „Службен весник на РС“, број 14/22.

Пратеничките мандати се распределуваат пропорционално на бројот на добиените гласови, а бројот на мандати кој им припаѓа на изборните листи се утврдува со примена на системот на најголем количник.

Пратеничките мандати кои ги освоила изборната листа им се доделуваат на кандидатите за народни пратеници според нивниот редослед на изборната листа.

Известување за изборите

Член 6

Граѓаните имаат право да бидат информирани преку јавните медиумски сервиси за изборните програми и активности на подносителите на избирачки листи, како и за кандидатите за народни пратеници во согласност со прописите кои ги уредуваат јавните медиумски сервиси и електронските медиуми.

Давателот на медиумски услуги должен е во текот на изборната кампања на подносителите на прогласените изборни листи и на кандидатите за народни пратеници да им обезбеди застапеност без дискриминација, во согласност со прописите кои ги уредуваат јавните медиумски сервиси и електронски медиуми.

Забрането е 48 часа пред денот на гласање и на денот на гласања до затворање на избирачките места во медиумите и на јавните собири да се објавуваат проценки на резултатите од изборите, јавно да се претставуваат кандидатите на изборите за народни пратеници и нивните изборни програми и да се повикуваат гласачите да гласаат, односно да не гласаат за одредени изборни листи.

Под медиум во смисол на овој закон се подразбираат дневни и периодични весници, сервис новински агенции, радио-програма и телевизиска програма и електронски изданија на тие медиуми, како и самостојни електронски изданија (уреднички дизајнирани интернет страници или интернет портали), а кои се регистрирани во Регистарот на медиуми, во согласност со законот.

II. ОРГАНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИ ЗА НАРОДНИ ПРАТЕНИЦИ

1. Заеднички правила за органите за спроведување на изборите

Надлежност за спроведување на изборите за народни пратеници

Член 7

Изборите за народни пратеници (во натамошниот текст: избори) ги спроведуваат Републичката изборна комисија, локалните изборни комисии и избирачките одбори.

Општи правила за позицијата на органите за спроведување на изборите

Член 8

Органите за спроведување на изборите се самостојни и независни и работат врз основа на законите и прописите донесени врз основа на закон.

За својата работа органите за спроведување на изборите му одговараат на органот кој ги образувал.

Работата на органите за спроведување на изборите е јавна.

На работата на органите за спроведување на изборите не може да присуствува кандидатот за народен пратеник.

Условите за работа на органите за спроведување на изборите ги обезбедуваат Народното собрание и општинските, односно градските управи.

Сите државни и други органи и организации должни се да им обезбедат помош на органите за спроведување на изборите и да им доставуваат податоци кои им се потребни за работа.

Член и заменик на Членот во органот за спроведување на избори

Член 9

Органот за спроведување на избори составен е од претседателот и од другите Членови на органите за спроведување на изборите и нивните заменици.

Исто лице може повеќе пати да биде именувано во орган за спроведување на избори.

Заменикот на Членот на органот за спроведување на избори има исти права и должности како и Членот кој го заменува.

Заменикот на Членот на органот за спроведување на избори има право на глас само кога е отсутен Членот кој го заменува.

Органот за спроведување на избори може да го овласти својот Член, односно заменик Член во име на тој орган за спроведување на избори врши одредени дејствија во врска со организирањето, подготовката и спроведувањето на изборите, односно гласањето.

Орган за спроведување на избори во постојан и проширен состав

Член 10

Органот за спроведување на избори работи во постојан и проширен состав.

Подносителот на прогласената изборна листа има право да предложи Член и заменик Член на органот за спроведување на избори во проширен состав.

Ако подносителот на прогласената изборна листа не предложи Член, односно заменик Член на органот за спроведување на избори во проширен состав во рок кој е пропишан со закон, органот продолжува да работи и полноважно да одлучува без претставник на тој подносител на изборната листа.

Членот, односно заменик Членот на органот за спроведување на избори во проширен состав има исти права и должности како и Членот, односно заменик Членот во постојан состав.

Општи правила за предлагање на Членови и заменици Членови во органите за спроведување на избори

Член 11

Кога овластените предлагачи предлагаат Членови и заменици Членови во органите за спроведување на изборите, треба да ја имаат предвид

рамномерната застапеност на половите и потребата од вклучување на лицата со попреченост во спроведувањето на изборната постапка.

Предлогот за именување на Член и заменик Член на органот за спроведување на избори содржи име и презиме, единствен матичен број на граѓанинот (во натамошниот текст: ЕМБГ), место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта на предложениот Член, односно заменик Член и означување на пратеничката група во Народното собрание (во натамошниот текст: пратеничка група) или друг овластен предлагач.

Одлучување на органот за спроведување на изборите

Член 12

Органот за спроведување на изборите одлучува со мнозинство од вкупниот број гласови на Членовите во постојан, односно проширен состав.

Услов за Членство во органот за спроведување на изборите

Член 13

За Член и заменик Член на органот за спроведување на изборите може да биде именувано само лице кое има изборно право и кое не е народен пратеник, ниту пак кандидат за народен пратеник.

Престанок на функцијата во органот за спроведување на изборите

Член 14

На Членот и на заменикот Член на органот за спроведување на изборите функцијата им завршува по сила на закон, а органот одговорен за неговото именување по службена должност утврдува престанок на неговата функција:

- 1) во случај на смрт;
- 2) ако го изгуби избирачкото право;
- 3) кога ќе се прогласи изборната листа на која е кандидат за народен пратеник;
- 4) ако подносителот на изборната листа кој го предложил ја повлече изборната листа;
- 5) ако се поништи решението за прогласување на изборната листа чиј подносител го предложил;
- 6) ако со правносилна судска одлука е осуден на казна затвор во времетраење од најмалку шест месеци;
- 7) ако ја изгуби работната способност;
- 8) во други случаи предвидени со закон.

Членот, односно заменикот Член на органот за спроведување на изборите го разрешува органот одговорен за неговото именување:

- 1) ако поднесе оставка во писмена форма;
- 2) ако последователно се утврди дека не го исполнува посебниот услов за именување;
- 3) во други случаи предвидени со закон.

Кога одлуката за распишување на изборите ќе стапи во сила, тогаш Републичката изборна комисија е надлежна да го разреши Членот и заменикот

Член на Републичката изборна комисија и локалната изборна комисија во постојан состав, да утврди дека неговата функција престанала по сила на закон, како и на предлог на овластениот предлагач да именува нов член на местото на разрешениот, односно на кој функцијата му престанала по сила на закон.

Одлуката на органот за спроведување на изборите не може да се оспори врз основа на тоа што органот не одлучувал во пропишаниот состав, доколку не било навремено поднесено пропишаното правно средство со кое е оспорен неговиот состав.

Посебен случај на престанок на функцијата

Член 15

Исто лице не може да биде Член на два органи за спроведување на избори.

Ако е едно лице именовано во повеќе органи за спроведување на избори, по сила на закон му престанува функцијата во оној орган во кој е подоцна именувано.

2. Републичка изборна комисија

Посебен услов за именување на Член и заменик Член на Републичката изборна комисија

Член 16

За Член и заменик Член на Републичката изборна комисија може да биде именувано само лице кое има високо образование во областа на правните науки.

Републичка изборна комисија во постојан состав

Член 17

Републичката изборна комисија во постојан состав се состои од претседател, 16 Членови, заменик на претседател и 16 заменици на Членови, кои ги именува Народното Собрание.

Одлуката за именување на постојаниот состав на Републичката изборна комисија се објавува во „Службен весник на Република Србија“.

Мандатот на постојаниот состав на Републичката изборна комисија завршува кога новото свикување на Народното собрание ќе именува нов постојан состав на Републичката изборна комисија.

Новото свикување на Народното собрание должно е да именува нов постојан состав на Републичката изборна комисија во рок од шест месеци од денот на конституирање на Народното собрание.

Овластен предлагач за именување на Член и заменик Член на Републичката изборна комисија во постојан состав

Член 18

Членовите и замениците Членови на Републичката изборна комисија во постојан состав се именуваат на предлог на пратеничките групи сразмерно на нивната застапеност во вкупниот број на народни пратеници кои им припаѓаат на пратеничките групи.

Ниту една пратеничка група не може да предложи повеќе од половина од Членовите на Републичката изборна комисија во постојан состав.

Пратеничката група која има повеќе од половина од вкупниот број на народни пратеници предлага претседател, заменик претседател, седум Члена и седум заменици Членови на постојаниот состав на Републичката изборна комисија, додека останатите Членови и заменици Членови на Републичката изборна комисија во постојан состав ги предлагаат другите пратенички групи сразмерно на нивната застапеност во вкупниот број на народни пратеници кои припаѓаат на пратеничките групи.

Пратеничка група во смисол на предлагање на Членови и заменици Членови на Републичката изборна комисија во постојан состав се смета и народен пратеник поединец или група народни пратеници која брои помалку од оној број на народни пратеници кој е потребен за образување на пратеничка група:

- 1) ако се сите тие народни пратеници избрани од иста изборна листа;
- 2) ако изборната листа на која се избрани не освоила онолку мандати колку што е потребно за образување на пратеничка група;
- 3) ако никој од нив не пристапил кон некоја пратеничка група;
- 4) ако сите тие народни пратеници потпишале предлог за именување на Член, односно заменик Член на Републичката изборна комисија во постојан состав.

Застапеност на половите во Републичката изборна комисија во постојан состав

Член 19

Пратеничката група која има право да предложи две лица во постојаниот состав на Републичката изборна комисија е должна да предложи по еден припадник од двата пола.

Пратеничката група која има право да предложи три лица во постојаниот состав на Републичката изборна комисија е должна да предложи двајца припадници од еден пол и еден припадник од другиот пол.

Пратеничката група која има право да предложи четири лица во постојаниот состав на Републичката изборна комисија е должна да предложи по двајца припадници од секој пол.

Пратеничката група која има право да предложи пет лица во постојаниот состав на Републичката изборна комисија е должна да предложи тројца припадници од еден пол и двајца припадници од другиот пол.

Предлогот на пратеничката група која има право да предложи повеќе од пет лица во постојаниот состав на Републичката изборна комисија мора да содржи најмалку 40% од припадниците од помалку застапениот пол меѓу предложените лица.

Жалба против одлуката за именување на Член и заменик Член на Републичката изборна комисија во постојан состав

Член 20

Против одлуката за именување Член и заменик Член на Републичката изборна комисија во постојан состав, жалба до Управниот суд може да поднесе секој подносител на прогласената изборна листа што освоила мандати во тековното свикување на Народното собрание и секој избирач преку Народното собрание во рок од седум дена од денот на нејзиното објавување во „Службен весник на Република Србија“.

Народното собрание е должно во рок од 24 часа од приемот на жалбата да ги достави жалбата и сите списи од тој предмет до Управниот суд.

Управниот суд одлучува по жалбата во рок од седум дена од приемот на жалбата со списите.

Одлуката донесена во постапката по жалбата е правно обврзувачка и против неа не можат да се поднесуваат вонредни правни средства предвидени во законот со кој се уредува управниот спор.

Учесници во работата на Републичката изборна комисија без право на одлучување

Член 21

Учесници во работата на Републичката изборна комисија без право на одлучување се секретар на Републичката изборна комисија, заменик на секретарот на Републичката изборна комисија и двајцата учесници задолжени за статистички работи.

Секретарот и заменикот на секретарот на Републичката изборна комисија ги именува Народното собрание на предлог на претседателот на Народното собрание од редот на вработените во Служба на Народното собрание.

Учесниците задолжени за статистика ги именува Народното собрание на предлог на републичкиот орган одговорен за статистика.

За учесник во работата на Републичката изборна комисија без право на одлучување може да биде именувано само лице кое има изборно право и кое не е народен пратеник, ниту пак кандидат за народен пратеник.

За секретар и заменик секретар на Републичката изборна комисија може да биде именувано само лице кое има високо образование во областа на правните науки.

Одредбите од овој закон со кои се уредува престанокот на функцијата во органот за спроведување на изборите се применуваат и за учесниците во работата на Републичката изборна комисија без право на одлучување.

Републичка изборна комисија во проширен состав

Член 22

Членот и заменикот Член на Републичка изборна комисија во проширен состав ги именува Републичката изборна комисија на предлог на подносителот на прогласената изборна листа која мора да биде доставена најдоцна седум дена пред денот на гласање.

Републичката изборна комисија должна е да донесе решение за предлог за именување на Член и заменик Член на Републичка изборна комисија во проширен состав во рок од 24 часа од приемот на предлогот.

Решението за именување на Членот и заменикот Член на Републичка изборна комисија во проширен состав се применува од следниот ден од денот кога е донесено.

Членот, односно заменикот Член на Републичка изборна комисија во проширен состав кој е разрешен, односно на кој му престанала функцијата по сила на закон може се промени по барање на подносителот на прогласената изборна листа на чиј предлог е именуван само додека Републичката изборна комисија работи во проширен состав.

Републичката изборна комисија работи во проширен состав додека вкупниот извештај за резултатите не стане конечен.

**Приговор против решението за предлог за именување на
Член и заменик Член на Републичката изборна комисија во
проширен состав**

Член 23

Против решението со кое е одбиен или отфрлен предлогот за именување на член и заменик на член на Републичката изборна комисија во проширен состав подносителот на предлогот може да поднесе приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата на Републичката изборна комисија (во натамошниот текст: веб-презентација).

Против решението за именување на Член и заменик Член на Републичката изборна комисија во проширен состав поднесиелот на прогласената изборна листа, регистрирана политичка странка и гласачот можат да поднесат приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентација.

Надлежност на Републичката изборна комисија

Член 24

Републичката изборна комисија:

- 1) се грижи за законско спроведување на изборите;
- 2) пропишува упатства за спроведување на изборни дејствија;
- 3) го објавува распоредот за спроведување на изборните дејствија;
- 4) пропишува обрасци за спроведување на изборните дејствија;
- 5) го следи спроведувањето и дава мислења во врска со спроведувањето на овој закон;
- 6) именува, разрешува и констатира престанок на функцијата Член и заменик Член на органот за спроведување на изборите, согласно со овој закон;
- 7) пропишува единствени стандарди за изборниот материјал;
- 8) обезбедува изборен материјал за спроведување на изборите;
- 9) го пропишува начинот на примопредавање на изборниот материјал пред и по гласањето;
- 10) определува избирачки места, согласно со овој закон;
- 11) одлучува за поднесената изборна листа;
- 12) составува и објавува прирачник за практична примена на правилата со кои се регулира како избирачките одбори го спроведуваат гласањето и ги утврдуваат резултатите од гласањето на избирачкото место;
- 13) го пропишува начинот на следење на излезноста на гласачите;
- 14) пропишува програми за обука и спроведува обука на Членови и заменици Членови на локалните изборни комисии и избирачки одбори;
- 15) ги информира и едуцира гласачите за начинот на остварување на избирачкото право, како и другите учесници во изборната постапка;
- 16) одлучува за приговорите, согласно со овој закон;

17) поблиску го пропишува начинот на поднесување приговори и постапување по приговорите во Републичката изборна комисија;

18) ги утврдува резултатите од изборите, го донесува и објавува севкупниот извештај за резултатите од изборите;

19) ја координира и надгледува работата на органот за спроведување на изборите;

20) пропишува кодекс на однесување на Членовите и замениците Членови на органот за спроведување на изборите;

21) на Народното собрание му поднесува извештај за спроведените избори;

22) врши и други работи утврдени со овој закон.

Во вршењето надзор над работата на локалните изборни комисии, Републичката изборна комисија е овластена по службена должност да ја поништи одлуката на локалната изборна комисија донесена спротивно на одредбите од овој закон.

Обрасците потребни за поднесување на изборната листа Републичката изборна комисија ги пропишува во рок од три дена од денот на правосилноста на одлуката за распишување на изборите.

Републичката изборна комисија донесува свој деловник.

Упатството за спроведување на изборните дејствија и Деловникот на Републичката изборна комисија се објавуваат во „Службен весник на Република Србија“.

Објавување одлуки на Републичката изборна комисија

Член 25

Одлуките на Републичката изборна комисија се објавуваат на веб-презентацијата без одлагање, а најдоцна во рок од 24 часа од завршувањето на седницата на која се донесени одлуките.

На веб-презентацијата мора да бидат наведени датумот и времето на објавување на одлуката.

Одлуките на Републичката изборна комисија се објавуваат во „Службен весник на Република Србија“ кога тоа е предвидено со закон.

Кога донесува и објавува одлука по барање, Републичката изборна комисија е должна телефонски или преку електронска пошта да го извести барателот дека одлуката по неговото барање е донесена и објавена на веб-презентацијата.

Доколку одлуката на Републичката изборна комисија е донесена според барањето, подносителот на барањето може да бара писмен примерок од тоа решение да му се достави во седиштето на Републичката изборна комисија или да се испрати по пошта.

Времето кога барателот по телефон или електронска пошта бил известен дека одлуката по неговото барање е донесена и објавена, односно времето кога му била доставена писмена копија од решението во седиштето на Републичката изборна комисија или испратена по пошта, не влијае на пресметувањето на рокот во кој може да поднесе правни средства против таа одлука.

Јавност на работата на Републичката изборна комисија

Член 26

Работата на Републичката изборна комисија е јавна.

Јавноста на работата на Републичката изборна комисија е обезбедена со тоа што Републичката изборна комисија ги емитува своите седници и конференции за медиумите на веб-презентација и ги објавува записниците од своите седници, за средствата за јавно известување обезбедува аудио и видео сигнал кој овозможува да ги емитуваат нејзините седници, им овозможува на заинтересираните домашни, странски и меѓународни организации и здруженија (набљудувачи) да ја следат нејзината работа на други начини согласно законот и Деловникот на Републичката изборна комисија.

3. Локална изборна комисија

Локална изборна комисија во постојан состав

Член 27

Локалните изборни комисии се општински изборни комисии, градски изборни комисии и изборни комисии на градските општини на Град Белград.

Локалната изборна комисија во постојан состав се именува согласно законот со кој се уредуваат локалните избори.

Доколку се сменат советничките групи по распишувањето на изборите, собранието на градот, општината, односно градската општина не може да именува нова локална изборна комисија пред крајот на изборите.

Посебен случај на образување на локални изборни комисии во постојан состав

Член 28

Ако на денот на правосилноста на одлуката за распишување избори во собранието на градот или општината нема локална изборна комисија, Републичката изборна комисија во рок од седум дена од денот на правосилноста на одлуката за распишување избори со решение се формира локална изборна комисија со постојан состав како орган за спроведување на избори за подрачјето на тој град односно општината.

Локалната изборна комисија во постојан состав формирана од Републичката изборна комисија има претседател, шест Члена и нивни заменици, кои се именуваат на предлог на пратеничките групи пропорционално на нивната застапеност во Народното собрание на денот кога одлуката за распишување на изборите стапла во сила.

Пратеничката група која има повеќе од половина од вкупниот број народни пратеници предлага претседател, заменик претседател, двајца Членови и двајца заменици Членови на локалната изборна комисија во постојан состав формиран од Републичката изборна комисија, додека останатите Членови и заменици Членови во локалната изборна комисија во постојан состав ги предлагаат другите пратенички групи пропорционално на нивната застапеност во вкупниот број на народни пратеници кои припаѓаат на пратеничките групи.

Републичката изборна комисија на локалната изборна комисија со постојан состав формиран со нејзино решение може да ѝ довери надлежност за повеќе единици на локалната самоуправа во кои нема локални изборни комисии.

За претседател и заменик претседател на изборната комисија може да се именува само лице со високо образование од областа на правните науки.

При формирањето на локална изборна комисија во постојан состав, Републичката изборна комисија на предлог на началникот на управниот округ именува секретар и заменик секретар на локалната изборна комисија во постојан состав, кои во нејзината работа учествуваат без право на одлучување.

За секретар и заменик секретар на локалната изборна комисија може да се именува само лице со високо образование од областа на правните науки.

Предлагање на Член и заменик Член на локалната изборна комисија во постојан состав

Член 29

Пратеничка група во смисла на предлагање Член и заменик Член на локалната изборна комисија во постојан состав формиран од Републичката изборна комисија се смета и народен пратеник или група народни пратеници што е помала од бројот на народни пратеници потребни за формирање на пратеничка група:

- 1) ако се сите тие народни пратеници избрани од иста изборна листа;
- 2) ако изборната листа на која се избрани не освоила онолку мандати колку што е потребно за формирање на пратеничка група;
- 3) ако никој од нив не пристапил кон некоја пратеничка група;
- 4) ако сите тие народни пратеници потпишале предлог за именување на Член, односно заменик Член на локалната изборна комисија во постојан состав.

Заради едукација на локалната изборна комисија во постојан состав, Републичката изборна комисија навремено го пропишува и објавува на веб презентација распоредот на местата според кој пратеничките групи предлагаат Членови и заменици Членови на таа локална изборна комисија.

Доколку пратеничката група навремено не поднесе предлог за именување Член, односно заменик Член на локалната изборна комисија во постојан состав, Републичката изборна комисија именува лице предложено од началникот на управниот округ до локалната изборна комисија во постојан состав.

Кога предлага кандидат за Член, заменик Член, секретар и заменик секретар на локалната изборна комисија, овластениот предлагач, по можност дава предност на лице кое е обучено за работа во локалната изборна комисија и има искуство во спроведувањето на избори.

Локална изборна комисија во проширен состав

Член 30

Членот и заменикот Член на локалната изборна комисија во проширен состав ги именува локалната изборна комисија на предлог на подносителот на прогласената изборна листа, кој мора да биде доставен најдоцна седум дена пред денот на гласањето.

Локалната изборна комисија должна е да донесе решение за предлог за именување на Член и заменик Член на локалната изборна комисија во проширен состав во рок од 24 часа од приемот на предлогот.

Решението за именување на Член и заменик Член на локалната изборна комисија во проширен состав се применува од следниот ден од денот кога е донесено.

Членот односно заменик Членот на локалната изборна комисија во проширен состав кој е разрешен, односно на кој функцијата му престанала по сила на закон може да се промени по барање на подносителот на прогласената изборна листа на чиј предлог е именуван само додека локалната изборна комисија работи во проширен состав.

Локалната изборна комисија работи во проширен состав додека збирниот извештај за резултати од гласањето не стане конечен.

**Приговор против решението за предлог за именување на
Член и заменик Член на локалната изборна комисија во
проширен состав**

Член 31

Против решението со кое е одбиен или отфрлен предлогот за именување на Член и заменик Член на локалната изборна комисија во проширен состав подносителот на предлогот може да поднесе приговор во Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Против решението за именување на Член, односно заменик Член на локалната изборна комисија во проширен состав подносителот на прогласената изборна листа и гласачот можат да поднесат приговор во Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Надлежност на локалната изборна комисија

Член 32

Локалната изборна комисија:

- 1) организира техничка подготовка за изборите;
- 2) именува, разрешува и констатира престанок на функцијата на Членовите и замениците Членови на органите за спроведување на избори, согласно овој закон;
- 3) одредува избирачки места, согласно овој закон;
- 4) одлучува за барањата за поништување на гласањето на избирачкото место поради неправилности за време на спроведување на гласањето;
- 5) прима изборен материјал од Републичката изборна комисија и им го предава на избирачките одбори;
- 6) го презема изборниот материјал од избирачките одбори по завршувањето на гласањето;
- 7) обезбедува поддршка на избирачките одбори за време на спроведувањето на гласањето;
- 8) ја известува Републичката изборна комисија за текот на гласање;
- 9) донесува збирен извештај за резултатите од гласањето од избирачките места кои се наоѓаат на нејзина територија;
- 10) врши и други работи согласно со законот и актите на Републичката изборна комисија.

Објавување и доставување на одлуките на локалната изборна комисија

Член 33

Одлуките на локалната изборна комисија се објавуваат на веб-презентација без одлагање, а најдоцна во рок од 24 часа од завршувањето на седницата на која се донесени одлуките, на начин пропишан од Републичката изборна комисија.

Секоја одлука која ја донесува во врска со спроведување на изборите локалната изборна комисија е должна без одложување да ѝ ја достави на Републичката изборна комисија во писмена форма и по електронски пат на начин пропишан од Републичката изборна комисија.

Кога ќе донесе и објави одлука по барање, локалната изборна комисија е должна подносителот на барањето да го извести телефонски или преку електронска пошта дека одлуката по неговото барање е донесена и објавена на веб-презентација.

Ако е одлуката на локалната изборна комисија донесена по барање, подносителот на барањето може да бара писмен примерок од тоа решение да му се достави во седиштето на локалната изборна комисија или да му се испрати по пошта.

Времето кога подносителот на барањето е известен телефонски или преку електронска пошта дека е донесена и објавена одлука по негово барање, односно времето кога му е врачен писмениот примерок од одлуката во седиштето на локалната изборна комисија или му е испратен по пошта не влијае на сметање на рокот во кој може да поднесе правни средства против таа одлука.

4. Избирачки одбор

Именување и времетраење на функцијата Член и заменик Член на избирачкиот одбор

Член 34

Членовите и замениците Членови на избирачкиот одбор мора да бидат именувани најдоцна десет дена пред денот на гласањето.

Предлогот за именување на Член и заменик Член на избирачкиот одбор може да се поднесе најдоцна 15 дена пред денот на гласањето.

Функцијата Член и заменик Член на избирачкиот одбор почнува од денот на објавување на решението за нивното именување, а престанува кога ќе се предаде изборниот материјал по гласањето и кога ќе се изврши контрола на записниците за работата на избирачкиот одбор, како и во други случаи со закон предвидени.

Избирачки одбор во постојан состав

Член 35

Избирачкиот одбор во постојан состав го сочинуваат претседателот, два Члена, заменик-претседател и двајца заменици Членови кои ги именува локалната изборна комисија на предлог на пратеничките групи.

Постапката за предлагање на Член и заменик Член на избирачкиот одбор во постојан состав поблиску ја уредува Републичката изборна комисија.

Кога предлага кандидати за претседател и заменик претседател на избирачкиот одбор, пратеничката група, по можност, му дава предност на

лицето кое поминало обука за работа во избирачкиот одбор и кое има искуство во спроведување на избори.

Мерила за именување на избирачки одбор во постојан состав

Член 36

Бројот на претседатели, заменици претседатели, Членови и заменици Членови на сите избирачки одбори во постојан состав на територијата на одредена локална изборна комисија која припаѓа на пратеничка група мора да биде пропорционален на нејзината застапеност во Народното собрание на денот кога донесената одлуката за распишување на изборите влегла во сила.

Пратеничката група која на денот кога е донесена одлука за распишување на изборите влегла во сила има повеќе од половина од вкупниот број на народни пратеници предлага во една половина избирачки одбори претседател и два заменици Членови, а во втората половина избирачки одбори предлага заменик претседател, еден Член и заменик на вториот Член, додека преостанатите места во избирачките одбори им се распределуваат на останатите пратенички групи пропорционално на нивната застапеност во Народното собрание на денот кога одлуката за распишување на изборите влегла во сила.

Ниту една пратеничка група не може да предложи и претседател и заменик претседател на избирачкиот одбор на едно избирачко место.

Врз основа на законски пропишаните критериуми, Републичката изборна комисија за територијата на секоја локална изборна комисија навремено го пропишува и објавува на веб-презентација распоредот на местата според кои пратеничките групи предлагаат Членови и заменици Членови на избирачките одбори во постојан состав.

За пратеничка група во смисла на предлагање Членови на избирачки одбори во постојан состав се смета народен пратеник поединец или група народни пратеници што е помала од бројот на народни пратеници потребни за формирање на пратеничка група:

- 1) ако се сите тие народни пратеници избрани од иста изборна листа;
- 2) ако изборната листа на која се избрани не освоила онолку мандати колку што се потребни за формирање на пратеничка група;
- 3) ако никој од нив не пристапил кон некоја пратеничка група;
- 4) ако сите тие народни пратеници потпишале предлог за именување на Член, односно заменик Член на избирачкиот одбор во постојан состав.

Предлог за именување на Член и заменик Член на избирачкиот одбор во постојан состав

Член 37

Предлогот за именување на Член и заменик Член на избирачкиот одбор во постојан состав пратеничката група им го доставува на локалните изборни комисии на образец кој го пропишува Републичката изборна комисија.

Ако пратеничката група не достави навремено предлог за именување на Член и заменик Член на избирачкиот одбор во постојан состав, локалната изборна комисија во избирачкиот одбор во постојан состав именува лице кое ќе го предложи началникот на општинската, односно градската управа.

Кога предлага Член, односно заменик Член на избирачкиот одбор во постојан состав, началникот на општинската, односно градската управа, по

можност, му дава предност на лицето кое поминало обука за работа во избирачкиот одбор и кое има искуство во спроведување на избори.

**Избирачки одбори во постојан состав во странство и во
заводите за извршување на кривични санкции**

Член 38

Членот и заменикот Член на избирачкиот одбор во постојан состав во странство ги именува Републичката изборна комисија на предлог на министерството надлежно за надворешни работи, по можност, од редот на избирачите кои живеат во странство, а претседателот на избирачкиот одбор се именува од редот на вработените во дипломатското - конзуларно претставништво на Република Србија во странство (во натамошниот текст: дипломатско - конзуларно претставништво).

Членот и заменикот Член на избирачкиот одбор во постојан состав во заводот за извршување на кривични санкции ги именува Републичката изборна комисија на предлог на министерството надлежно за правда, а ниту еден меѓу нив не може да биде лице кое работи во тоа министерство или кое гласа во заводот.

Избирачки одбор во проширен состав

Член 39

Членот и заменикот Член на избирачкиот одбор во проширен состав ги именува локалната изборна комисија на предлог подносителот на прогласената изборна листа.

Членот и заменикот Член на избирачкиот одбор во проширен состав во странство и во заводите за извршување на кривични санкции ги именува Републичката изборна комисија на предлог на подносителот на прогласената изборна листа.

Предлогот за именување на Член и заменик Член на избирачкиот одбор во проширен состав подносителот на прогласената изборна листа ги доставува на образец пропишан од Републичката изборна комисија.

Постапката предлагање на Член и заменик Член на избирачкиот одбор во проширен состав поблиску ги уредува Републичката изборна комисија.

**Приговор против решението за именување на Член и заменик
Член на избирачкиот одбор**

Член 40

Против решението со кое е одбиен или отфрлен предлогот за именување на Член, односно заменик Член на избирачкиот одбор подносителот на предлогот може да поднесе приговор до Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Против решението за именување на Член, односно заменик Член на избирачкиот одбор во постојан состав подносителот на прогласената изборна листа, пратеничката група и избирачот можат да поднесат приговор до Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Против решението за именување на Член, односно заменик Член на избирачкиот одбор во постојан состав подносителот на прогласената изборна листа и избирачот можат да поднесат приговор до Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Промена на Член на избирачкиот одбор

Член 41

Членот, односно заменик Членот на избирачкиот одбор во постојан состав може да се промени на барање на овластен предлагач најдоцна три дена пред денот на гласањето.

По исклучок, претседателот и заменик-претседателот на избирачкиот одбор можат да бидат сменети најдоцна до отворањето на избирачкото место за гласање доколку починат, се разболат или го загубат изборното право.

Решението за промена на Член, односно заменик Член на избирачкиот одбор го донесува комисијата која го именувала во избирачкиот одбор, односно Членот на комисијата кој таа ќе го овласти за тоа.

III. ИЗБОРЕН МАТЕРИЈАЛ

Општи правила

Член 42

За спроведување на изборите се користи изборен материјал подготвен во согласност со овој закон и упатството на Републичката изборна комисија.

Републичката изборна комисија обезбедува гласачко ливче, контролен лист за проверка на исправноста на гласачката кутија (во натамошниот текст: контролен лист), извод од избирачкиот список, збирна изборна листа на кандидати за народни пратеници (во натамошниот текст: збирна изборна листа), образец за записникот за работата на избирачкиот одбор, гласачка кутија, параван за обезбедување тајност на гласањето (во натамошниот текст: параван), спреј за означување на прстот на гласачот, УВ ламба и други материјали потребни за гласање.

Одлуката со која се утврдува бојата на гласачкото ливче и бојата на контролниот лист на Републичката изборна комисија се објавува во „Службен весник на Република Србија“.

Гласачкото ливче и контролниот лист не можат да бидат со иста боја.

Гласачките ливчиња и останатиот изборен материјал се печатат во печатницата на Јавното претпријатие „Службени гласник“ (во натамошниот текст: печатница).

Гласачко ливче

Член 43

Гласачкото ливче содржи:

- 1) име на изборот и датумот на гласање;
- 2) реден број кој се става пред името на изборната листа;
- 3) имиња на изборните листи според редоследот утврден на збирната изборна листа со име и презиме на првиот кандидат од изборната листа;
- 4) напомена дека се гласа само за една изборна листа и тоа така што се заокружува редниот број пред името на таа листа;
- 5) напомена дека е гласањето тајно, дека се врши зад параванот за гласање и дека по полнувањето на гласачкото ливче, гласачот треба да го превитка така да не се гледа како е пополнето и така превиткано да го стави во гласачката кутија;
- 6) отпечаток од печатот на Републичката изборна комисија.

Употреба на јазик и писмо

Член 44

Текстот на гласачкото ливче се печати на српски јазик, на кирилско писмо.

За општините, односно градовите во кои на денот на распишување на изборите во службена употреба е и јазик на национално малцинство, текстот на гласачкото ливче се печати на српски јазик, на кирилско писмо, а под тој текст се печати текст на јазикот и писмото на национално малцинство со иста форма и големина на буквите.

Ако во општината, односно градот на денот на распишување на изборите во службена употреба се повеќе јазици на националните малцинства, текстот на јазиците на националните малцинства се пишува после текстот на српски јазик по азбучен ред на името на јазикот на национално малцинство.

Број на гласачките ливчиња

Член 45

Бројот на гласачките ливчиња кои се печатат мора да биде еднаков на вкупниот број гласачи запишани во избирачкиот список.

Републичката изборна комисија со одлука објавена во „Службен весник на Република Србија“ го определува бројот на гласачките ливчиња што треба да се печатат.

Печатење на гласачките ливчиња

Член 46

Гласачките ливчиња се печатат на хатрија заштитена со воден жиг.

Републичката изборна комисија со одлука ги пропишува формата и изгледот на гласачкото ливче, а составен дел на таа одлука е и примерок од гласачкото ливче.

Врз основа на заверениот примерок од гласачкото ливче печатницата врши подготовка за печатење на гласачките ливчиња.

Првите примероци од гласачките ливчиња на лице место се уништуваат сè додека не се испечати гласачко ливче кое ги исполнува потребните графички стандарди.

Првото испечатено гласачко ливче кое ги исполнува потребните графички стандарди, претседателот на Републичката изборна комисија или лицето кое тој ќе го овласти го споредува со заверениот примерок од гласачко ливче.

Откако ќе утврди дека испечатениот примерок од гласачкото ливче се совпаѓа со заверениот примерок, претседателот на Републичката изборна комисија или лицето овластено од него со свој потпис одобрува гласачкото ливче да се испечати во наведениот број примероци.

Уништување на гласачките ливчиња кои се технички вишок и на материјалите за подготовка на печатење на гласачките ливчиња

Член 47

Веднаш по завршувањето на печатењето, во присуство на најмалку тројца овластени Членови, односно заменици Членови на Републичката изборна комисија кои се именувани на предлог на различни овластени

предлагачи, сите гласачки ливчиња кои се технички вишок, како и целиот материјал што се користел за подготовка на печатење на гласачките ливчиња се уништуваат, за што се прави записник.

При именувањето на Членовите, односно замениците Членови на Републичката изборна комисија кои присуствуваат на уништување на гласачките ливчиња кои се технички вишок и на материјалот што се користел за подготовка на печатење на гласачките ливчиња, најмалку еден Член, односно заменик Член на Републичката изборна комисија мора да биде претставник на опозициската изборна листа (изборна листа чиј подносител не е парламентарна партија, односно изборна листа чиј подносител не е дел од парламентарното мнозинство на денот кога стапила на сила одлуката за распишување на изборите).

Надзор над печатењето и примопредавањето на гласачките ливчиња

Член 48

Републичката изборна комисија го контролира печатењето на гласачките ливчиња.

Претставници на подносителите на изборни листи и претставници на домашни и странски набљудувачи имаат право да присуствуваат на печатењето, пребројувањето и пакувањето на гласачките ливчиња и нивното доставување до Републичката изборна комисија, локалните изборни комисии и избирачките одбори пред и по гласањето.

Републичката изборна комисија е должна навремено да ги информира подносителите на изборни листи и домашните и странски набљудувачи за тоа каде и кога започнува печатењето на гласачките ливчиња, каде и кога се доставуваат гласачките ливчиња до локалните изборни комисии, како и за тоа каде и кога се доставуваат гласачките ливчиња до избирачките одбори.

Ускратување на правото на надзор над печатењето и примопредавањето на гласачките ливчиња

Член 49

Претставникот на Републичката изборна комисија, кој е овластен да го контролира печатењето на гласачките ливчиња, може на претставникот на објавената изборна листа и на претставникот на домашниот или странски набљудувач да им го ускрати правото да вршат надзор над печатењето на гласачките ливчиња доколку тој се меша во печатењето и пакувањето на гласачките ливчиња или ако не ги почитува пропишаните мерки за заштита во печатницата, за што се прави службена белешка, која веднаш се доставува до Републичката изборна комисија.

Претставникот на Републичката изборна комисија, локалната изборна комисија и избирачкиот одбор, кои се овластени да ги извршуваат задачите за примопредавање на гласачките ливчиња пред и по гласањето, можат да му го ускратат на претставникот на објавената изборна листа и претставникот на домашен или странски набљудувач правото да го набљудува примопредавањето на гласачките ливчиња доколку го попречува примопредавањето на гласачките ливчиња за што се прави службена белешка, која веднаш се доставува до Републичката изборна комисија.

Против одлуката на претставникот на објавената изборна листа и на претставникот на набљудувачите да им се ускрати правото на надзор над печатењето на гласачките ливчиња, односно правото на набљудување на

примопредавањето на гласачките ливчиња, набљудувачот, односно подносителот на објавената изборна листа на чиј претставник му е ускратено правото на надзор или на набљудување може да поднесе приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од кога на претставникот му е ускратено правото на надзор, односно на набљудување.

Гласачка кутија

Член 50

За гласање на изборите се користи просирна гласачка кутија со подвижен капак кој има отвор за ставање на гласачките ливчиња.

Републичката изборна комисија подетално ги пропишува формата и димензиите на гласачката кутија.

Спреј за обележување на прстот на гласачот

Член 51

Како знак дека гласачот гласал, прстот на гласачот се обележува со спреј од специјално нерастворливо УВ - мастило, видливо под светлина на УВ - ламба.

Параван

Член 52

Републичката изборна комисија ги пропишува формата и димензиите на параванот и начинот на кој тие се поставуваат на избирачкото место.

Чување на изборниот материјал по завршување на изборите

Член 53

Гласачките ливчиња, контролните листови и изводите од избирачкиот список се чуваат една година од денот на објавување на вкупниот извештај за резултатите од изборот.

Останатиот изборен материјал и документацијата во врска со спроведувањето на изборот се чува во согласност со прописите со кои се уредува чувањето на архивскиот материјал и документарниот материјал.

Право на увид во изборниот материјал по завршување на гласањето

Член 54

Претставникот на подносителот на објавената изборна листа и кандидатот за народен пратеник имаат право во рок од пет дена од денот на гласањето да извршат увид во изборниот материјал во службените простории на локалната изборна комисија, вклучувајќи изводи од избирачкиот список, записници за работата на избирачките одбори и гласачки ливчиња.

Увид во изборниот материјал од избирачките места во странство се врши во службените простории на Републичката изборна комисија.

При увид во изборниот материјал забрането е снимање, фотографирање и евидентирање податоци за гласачите од изводите од избирачкиот список, како и копирање изводи од избирачкиот список.

Републичката изборна комисија подетално го пропишува начинот на остварување на правото на увид во изборниот материјал.

Правилата кои се однесуваат на остварување на правото на увид кај претставниците на подносителите на прогласената изборна листа и

кандидатите за народен пратеник се применуваат и на барањата за увид во изборниот материјал врз основа на други закони, како и на барањата за увид во изборните материјали согласно одредбите на овој закон со кои се уредува контролата на записникот за работата на избирачкиот одбор што ја вршат Членовите на Републичката изборна комисија и локалните изборни комисии и контролата на записникот за работата на избирачкиот одбор според примерок.

Информации за евидентирање во изводот од избирачкиот список

Член 55

Гласачот има право од локалната изборна комисија да побара информација дали во изводот од избирачкиот список е евидентирано дека гласал на изборите.

Републичката изборна комисија е надлежна за давање на информации за тоа дали во изводот од избирачкиот список е евидентирано дека гласачот гласал на избирачко место во странство.

Републичката изборна комисија го пропишува начинот на остварување на правото на информација за тоа дали е евидентирано дека некој гласач гласал.

IV. ИЗБИРАЧКИ МЕСТА

Надлежност за одредување на избирачки места

Член 56

Локалната изборна комисија избирачките места ги определува по предлог на општинската или градската управа најдоцна десет дена од денот на правосилноста на одлуката за распишување избори.

Републичката изборна комисија определува избирачки места во заводите за извршување на кривични санкции на предлог на министерството надлежно за правда и избирачки места во странство на предлог на министерството надлежно за надворешни работи најдоцна 20 дена пред денот на гласањето.

Избирачките места на кои гласаат лица кои на денот на гласањето се на отслужување на воениот рок, на воена обука или на обука во единици или установи на Армијата на Србија, ги определува Републичката изборна комисија на предлог на министерството одговорно за водење на избирачкиот список што го составува во соработка со општинските, односно градските управи врз основа на податоците кои им ги доставува министерството надлежно за одбрана.

Начин на одредување на избирачки места

Член 57

Избирачкото место се одредува така да биде достапно за гласачите и да им овозможи да гласаат без проблеми.

Избирачкото место, по можност, се одредува за гласање најмногу на 2.500, а најмалку на 100 гласачи.

Во исклучителни случаи, со согласност на Републичката изборна комисија, избирачко место може да се определи и за повеќе од 2.500 избирачи доколку нема услови за отворање на повеќе избирачки места, односно за помалку од 100 гласачи доколку поради просторна оддалеченост или

неповолна географска локација, жителите на одредено место би морале значително потешко да гласаат на друго избирачко место.

За секое избирачко место се определува број на избирачкото место, име на избирачкото место, адреса на избирачкото место и област од која гласаат гласачите на тоа избирачко место (улица, село, дел од село, населба и сл.).

Начинот на определување на избирачки места подетално го пропишува Републичката изборна комисија.

Простории за гласање

Член 58

За избирачки места се одредуваат простории во објекти во јавна сопственост, а само по исклучок и простории во објекти во приватна сопственост.

За избирачко место не може да се определи просторија во верски објект, објект во сопственост на политичка партија или објект што го користи политичка партија, како ни во зграда во сопственост на кандидат за пратеник или член на неговото семејство.

Сите објекти во кои има простории определени како избирачки места, без разлика дали се во јавна или приватна сопственост, се сметаат за објекти во јавна употреба во текот на гласачкиот период во смисла на законот со кој се регулира движењето со помош на куче водич.

V. ТЕК НА ИЗБОРНАТА ПОСТАПКА

1. Распишување на избори

Надлежност за распишување на избори

Член 59

Изборите ги распишува претседателот на Републиката.

Одлуката за распишување на избори влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Србија“.

Рокови за распишување на избори и гласање

Член 60

Одлуката за распишување на избори се донесува 90 дена пред да истекнат четирите години од денот кога е конституирано Народното собрание.

Од денот на распишување на изборите до денот на гласањето не може да поминат помалку од 45 ниту пак повеќе од 60 дена.

Содржина на одлуката за распишување на избори

Член 61

Со одлуката за распишување на изборите се определува денот на гласањето.

За ден на гласање се определува неработен ден.

2. Поднесување на изборна листа

Подносител на изборна листа

Член 62

Изборната листа може да ја поднесе политичка странка запишана во Регистарот за политички странки (во натамошниот текст: политичка странка), коалиција на политички странки и група граѓани.

Изборната листа не може да ја поднесе коалиција составена од политичка странка и група граѓани.

Политичка странка како подносител на изборна листа

Член 63

Изборната листа во име на политичка партија ја поднесува застапник запишан во Регистарот на политички партии или лице овластено од него.

Овластувањето за поднесување на изборната листа се дава во писмена форма, а потписот на овластувањето не мора да биде заверен.

Коалиција на политички странки како подносител на изборна листа

Член 64

Коалицијата на политички странки (во натамошниот текст: коалиција) ја формираат најмалку две политички партии со договор (во натамошниот текст: коалициски договор) кој се склучува во форма на јавно заверена (легализирана) исправа.

Коалицискиот договор мора да содржи:

- 1) име на коалицијата;
- 2) навод дека коалицијата се образува поради поднесување на изборна листа за учество на на изборите за народни пратеници;
- 3) име на изборната листа;
- 4) податоци за најмногу две лица кои се овластуваат за поднесување на изборна листа (име и презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта);
- 5) назначување на политичката партија и податоци за лицето одговорно за финансиско работење, поднесување на извештаи, почитување на обврските, забраните и ограничувањата пропишани со законот со кој се уредува финансирањето на политичките активности, за водење на книги и контакт со Агенцијата за спречување на корупција (име и презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта);
- 6) датум на склучување на коалицискиот договор.

Коалицискиот договор мора да биде склучен и заверен по стапувањето во сила на одлуката за распишување на избори, а пред почетокот на собирање на потписи на гласачите за поддршка на изборната листа.

Група граѓани како подносител на изборна листа

Член 65

Група граѓани ја формираат најмалку десет избирачи преку договор склучен во форма на јавно заверен (легализиран) документ.

Договорот за формирање група граѓани мора да содржи:

- 1) име на групата граѓани;
- 2) навод дека групата граѓани се образува поради поднесување на изборна листа за учество на избори за народни пратеници;
- 3) име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење на гласачите кои ја образуваат групата граѓани;
- 4) име на изборната листа;
- 5) податоци за најмногу две лица кои се овластуваат за поднесување на изборна листа (име и презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта);
- 6) податоци за лицето одговорно за финансиско работење, поднесување на извештаи, почитување на обврските, забраните и ограничувањата пропишани со законот со кој се уредува финансирањето на политичките активности, за водење на книги и контакт со Агенцијата за спречување на корупција (име и презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта);
- 7) датум на склучување на договорот за образување на групата граѓани.

Договорот за образување на групата граѓани мора да биде склучен и заверен по стапувањето во сила на одлуката за распишување на избори, а пред почетокот на собирање на потписи на гласачите за поддршка на изборната листа.

Позиција на лицето кое е овластено за поднесување на изборната листа

Член 66

Подносителот на изборната листа може да овласти најмногу две лица за поднесување на изборна листа.

Ако не е поинаку одредено со акт со кој за поднесување на изборната листа се овластени две лица, секое од нив може самостојно да презема дејствија за кои е овластено.

Лицето кое е овластено за поднесување на изборната листа може во име на подносителот на изборната листа да врши и други дејствија во изборната постапка доколку подносителот на изборната листа поинаку не одредил со акт со кој му се дава тоа овластување.

Отповикувањето и намалувањето на овластувањето за поднесување на изборната листа и за преземање други дејствија во изборната постапка почнува да произведува правно дејство кога Републичката изборна комисија ќе добие писмено известување за тоа.

Лице овластено за поднесување на изборната листа може да го пренесе своето овластување на друго лице, освен ако подносителот на изборната листа поинаку не назначил во актот со кој се дава овластување.

Име на подносителот на изборната листа

Член 67

Политичката партија во изборната листа го наведува своето целосно и/или скратено име под кое е запишана во Регистарот на политичките партии како име на подносителот на листата.

Коалицијата во изборната листа како име на подносителот на изборната листа го наведува името определено со коалицискиот договор, кое мора да започнува со зборот: Коалиција.

Групата граѓани во изборната листа како име на подносителот на изборната листа го наведува името утврдено со договорот за формирање на групата граѓани, кое мора да започне со зборовите: Група граѓани.

Името на групата граѓани не може да го содржи зборот „странка“ или „партија“ во ниту еден падеж.

Името на коалицијата или групата граѓани може да содржи име и презиме на физичко лице или име на правно лице доколку тоа писмено се согласи, при што се смета дека физичкото лице со потпишување на изборната листа, коалициски договор, договор за формирање група граѓани или овластување за склучување на тие договори се согласило и со тоа неговото име да се користи во името на подносителот на изборната листа.

Име на изборната листа

Член 68

Во изборната листа политичката партија го наведува името на својата листа, додека коалицијата и групата граѓани во изборната листа го наведуваат името на листата што е утврдено со коалицискиот договор, односно договорот за формирање на групата граѓани.

Името на изборната листа може да содржи и име на правното лице доколку правното лице се согласи со тоа во писмена форма.

Името на изборната листа која ја поднесуваат група граѓани не може да го содржи зборот „странка“ или „партија“ во ниту еден падеж.

Носител на листата

Член 69

Името на изборната листа може да содржи име и презиме на едно или повеќе физички лица (носител на листата) доколку тие се согласат со тоа во писмена форма, при што се претпоставува дека лицето со потпишувањето на изборната листа има овластување да ја достави изборната листа, коалицискиот договор, договорот за формирање група граѓани или овластувањето за склучување такви договори се согласило и со тоа неговото име да се користи во името на изборната листа.

Името на изборната листа со името на носителот на листата може да содржи и негов прекар или општо познат псевдоним.

Името на изборната листа не може да содржи имиња на историски или измислени личности.

Носителот на листата може, но не мора да биде кандидат за пратеник на таа изборна листа.

Носителот на листата може да биде и лице кое е кандидат за друг државен орган, односно кандидат или носител на листа за избор на орган на автономна покраина или единица на локалната самоуправа за која во исто време се спроведуваат избори.

Исто лице не може да биде носител на две изборни листи, ниту пак може да биде носител на една изборна листа, а кандидат за народен пратеник на друга изборна листа.

Рок за поднесување на изборната листа и нејзина содржина

Член 70.

Изборната листа ѝ се доставува директно на Републичката изборна комисија во писмена и електронска форма на пропишаниот образец, а најдоцна 20 дена пред денот на гласањето.

Изборната листа го содржи името на подносителот на изборната листа, името на изборната листа, редниот број на кандидатот за народен пратеник, како и име, презиме, ЕМБГ, местото и адресата на живеење за секој кандидат за народен пратеник, име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број, адреса за прием на електронска пошта и потпис на подносителот на изборната листа.

Ако изборната листа ја поднесува коалиција, во изборната листа за секој кандидат за народен пратеник се наведува целосното или скратено име на политичката партија која го кандидирала.

По прогласувањето на изборната листа, подносителот на изборната листа не може да го менува распоредот на кандидатите на изборната листа.

Документација која се доставува со изборната листа

Член 71

При поднесување на изборната листа во Републичката изборна комисија задолжително се доставува и следнава документација:

1) писмена сагласност на секој кандидат дека ја прифаќа кандидатурата за народен пратеник на образец пропишан од Републичката изборна комисија, а која содржи негово име, презиме, ЕМБГ, професија, место и адреса на живеење;

2) исправа за исчитана лична карта со микроконтролер (чип), односно фотокопија од лична карта без микроконтролер за секој кандидат за народен пратеник;

3) најмалку 10.000 писмени изјави од гласачите дека ја поддржуваат изборната листа на образец кој го пропишува Републичката изборна комисија кој е заверен пред истекот на рокот за поднесување на изборната листа и кои содржат име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење за секој гласач;

4) списокот со гласачите кои ги потпишале поднесените изјави дека ја поддржуваат изборната листа во електронска форма на образец кој го пропишува Републичката изборна комисија, а кој содржи презиме и име на гласачот, негов ЕМБГ и податоци за заверувачот кој го заверил потписот на изјавата;

5) писмена согласност на носителот на листата во името на изборната листа да се употреби неговото лично име, која содржи негово име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење ако изборната листа во своето име содржи негово лично име и ако тој не потпишал друг документ кој се предава со изборната листа, а чие потпишување се смета за давање на согласност неговото лично име да се употреби во името на изборната листа;

6) писмена согласност на правното лице во името на изборната листа да се употреби неговото име, која содржи име и седиште на правното лице кое ја дава таа согласност;

7) овластување дека во име на политичката партија поднесува изборна листа ако не ја поднесува застапник запишан во Регистарот на политички

партии, кое се дава во писмена форма, а кое содржи име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење на овластеното лице;

8) коалициски договор ако изборната листа ја поднесува коалиција;

9) овластување дека во име на политичката партија се склучил коалициски договор ако не го заклучил застапникот запишан во Регистарот на политички партии, кое се дава во писмена форма, а кое содржи име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење на овластеното лице;

10) договор за образување на група граѓани ако изборната листа ја поднесуваат група граѓани;

11) писмена согласност во името на коалицијата, односно групата граѓани да се употреби лично име на физичкото лице или име на правното лице, кое содржи име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење на физичкото лице, односно име и седиште на правното лице кое таа согласност ја дава ако коалицијата, односно групата граѓани во своето име го содржат личното име на тоа физичко лице, односно името на тоа правно лице и ако тоа физичко лице не потпишало некој документ кој се предава со изборната листа, а чие потпишување се смета давање на согласност неговото лично име да се употреби во името на коалицијата, односно групата граѓани.

Собирање потписи на гласачи кои ја поддржуваат изборната листа

Член 72

Гласачот со потпис може да поддржи само една изборна листа.

Изјавата на избирачот дека ја поддржува изборната листа се заверува кај нотар или во општинската или градската управа, а во општините, односно градовите каде што не се именувани нотари, изјавата на избирачот дека ја поддржува изборната листа може да се завери и во основниот суд, судска единица или приемна канцеларија на основниот суд.

Висината на надоместот за заверка на потпис на гласачот кој ја поддржува изборната листа ја утврдува министерството надлежно за правда.

Износот на надоместот за заверка на потпис на гласачот кој ја поддржува изборната листа ја утврдува министерството надлежно за правда.

Заверената изјава на гласачот дека ја поддржува изборната листа е полноважна и кога се направени пропусти при пополнување на образецот со изјавата, ако со сигурност може да се утврди на која изборна листа ѝ е дадена поддршка и дека изјавата ја заверил надлежен орган.

Забрането е потписите за поддршка да се собираат од гласачите на нивното работно место или гласачот да се изложи на притисок со потпис да ја поддржи изборната листа.

Републичката изборна комисија најдоцна седум дена пред денот на гласањето, на веб-презентацијата, за секоја објавена изборната листа, го наведува бројот на заверени изјави на избирачите кои ја поддржале таа изборна листа по единиците на локалната самоуправа, со податоци за тоа колку изјави во рамките на секоја локална самоуправа поединечно ги заверил секој од овластените заверувачи (нотар, општинска односно градска управа или основен суд, судска единица или приемна канцеларија на основниот суд).

Застапеност на половите на изборната листа

Член 73

На изборната листа мора да има најмалку 40% припадници на помалку застапениот пол, така да меѓу секои пет кандидати по редослед на листата (првите пет места, вторите пет места и така до крајот) мора да има тројца припадници од еден и двајца припадници од другиот пол.

Рок за одлучување за изборната листа

Член 74

Републичката изборна комисија е должна да донесе одлука за изборната листа во рок од 48 часа од нејзиното поднесување.

Прогласување на изборната листа

Член 75

Републичката изборна комисија со решение ја прогласува навремено поднесената и уредна изборна листа, кон која е приложена целата со закон пропишана документација и која ги исполнува со закон пропишаните услови за прогласување.

Изборните листи се прогласуваат по редослед на исполнување на условите за прогласување.

Отфрлање на изборната листа

Член 76

Ненавремено поднесената изборна листа, неуредната изборна листа и изборната листа поднесена од лице кое по закон не е овластено да предлага кандидати за народни пратеници Републичката изборна комисија ја отфрла со решение.

За неуредна изборна листа се смета списокот на кандидати за народни пратеници што не е поднесен на пропишаниот образец или во кој не е наведено името на изборната листа или името на подносителот на изборната листа или пропишаните податоци за кандидатите за народни пратеници.

Одбивање на прогласување на изборната листа

Член 77

Републичката изборна комисија со решение одбива да ја прогласи изборната листа доколку за народен пратеник е предложено лице кое нема изборно право, кое е кандидат за народен пратеник на претходно објавена изборна листа или кое е носител на претходно објавена изборна листа, доколку не се испочитувани законските правила за застапеноста на половите во изборната листа и ако името на подносителот на изборната листа и името на изборната листа не се утврдени согласно со закон.

Отстранување на недостасоците

Член 78

Ако подносителот на изборната листа не приложил комплетна документација која се доставува со изборната листа и ако постојат други недостатоци за прогласување на изборната листа кои не претставуваат основа за отфрлање или одбивање на изборната листа, Републичката изборна комисија донесува заклучок со кој се наложува барателот да ги отстрани тие недостатоци во рок од 48 часа од објавувањето на тој заклучок на веб-презентацијата и му се наведува која документација треба да ја достави,

односно што треба да направи за да се отстранат тие недостатоци и го предупредува на правните последици ако не ги отстрани недостасоците во рок.

Ако подносителот на изборната листа не достави документација, односно не ги отстрани недостасоците на кои му укажала со заклучок, Републичката изборна комисија во рок од 24 часа од истекот на рокот за постапување по заклучокот донесува решение со кое одбива да ја прогласи таа изборна листа.

Ако подносителот на изборната листа ги отстрани сите недостатоци на кои му укажала со заклучокот, Републичката изборна комисија мора во рок од 24 часа од отстранувањето на недостасоците да донесе решение со кое ја прогласува таа изборна листа.

Приговори против одлуката за изборната листа

Член 79

Против решението за одбивање да се прогласи изборна листа и решението за отфрлање на изборната листа подносителот на изборната листа може да поднесе приговор во Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Против решението за прогласување на изборната листа за народен пратеник на таа изборна листа, лицето чие име се содржи во името на таа изборна листа, односно името на подносителот на таа изборна листа, политичка странка, подносител на прогласената изборна листа и избирачот можат да поднесат приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Против заклучоците со кои му се наложува на подносителот да ги отстрани недостасоците на изборната листа не е дозволен приговор, а тој заклучок може да се побие со приговор против решението со кое е одлучено за изборната листа.

Право на увид

Член 80

Подносителот на прогласената изборна листа има право во рок од од 48 часа од денот на објавување на збирната изборна листа да изврши, преку лицата кои ќе ги овласти, увид во сите поднесени изборни листи и документацијата поднесена со нив.

Кога се врши увид во прогласената изборна листа и документацијата поднесена со нив, забрането е снимање, фотографирање и бележење на лични податоци.

Правилата кои се однесуваат на остварување на право на увид на претставникот на подносителот на прогласената изборна листа се применуваат и на барањата за увид во прогласената изборна листа и документацијата која е поднесена со нив врз основа на други закони.

Повлекување на прогласената изборна листа

Член 81

Подносителот може да ја повлече прогласената изборна листа најдоцна до денот кога се утврдува збирна изборна листа.

Прогласената изборна листа поднесена од страна на коалиција може да се повлече ако се согласат со тоа сите странки кои го склучиле коалицискиот договор, освен ако со коалицискиот договор не е поинаку одредено.

Прогласената изборна листа поднесена од страна на група граѓани може да се повлече ако се согласат со тоа сите избирачи кои ја образувале групата граѓани, освен ако со договорот за образување не е поинаку одредено.

Републичката изборна комисија најдоцна до денот кога се утврдува збирна изборна листа со решение констатира дека е повлечена прогласената изборна листа.

Изоставување на кандидатите од прогласената изборна листа

Член 82

Кандидатот за народен пратеник не може да се откаже од кандидатурата откако е донесено решение за прогласување на изборната листа.

Ако кандидатот за народен пратеник почине или го изгуби изборното право откако е донесено решение за прогласување на изборната листа, подносителот на изборната листа не може да предложи нов кандидат, а Републичката изборна комисија најдоцна до денот кога се утврдува збирната изборна листа со решение констатира дека местото на тој кандидат на изборната листа останува празно.

Прогласената изборна листа не може се оспорува ако поради смрт или губење на изборното право е прекршено правилото пропишано со закон за родова застапеност на изборната листа.

Збирна изборна листа

Член 83

Републичката изборна комисија донесува одлука со која ја утврдува збирната изборна листа и ја објавува во „Службен весник на Република Србија“ најдоцна 15 дена пред денот на гласањето.

Збирната изборна листа ги содржи сите изборни листи со лични имиња на сите кандидати за народни пратеници и податоците за годината на раѓање, професија и место на живеење.

Редоследот на изборните листи на збирната изборна листа се утврдува според редоследот по кој се прогласени.

Во општината и градот во кои на денот на распишување на изборите во службена употреба е и јазик на национално малцинство, покрај збирната изборна листа која се печати на српски јазик и кирилско писмо, се изработува и збирна изборна листа на јазикот и писмото на националното малцинство со иста форма и големина на буквите.

Збирната изборна листа мора да биде видно истакната на изборното место за време на гласањето.

Приговор на збирната изборна листа

Член 84

Против одлуката за утврдување на збирната изборна листа подносителот на прогласената изборна листа може да се поднесе приговор до Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на таа одлука на веб-презентацијата.

Со приговор против одлуката за утврдување на збирната изборна листа не може да се оспорува полноважноста на прогласената изборна листа.

3. Гласање на избирачко место

Избирачко место на кое гласа гласачот

Член 85

Гласачот гласа на избирачко место на кое е запишан во изводот од избирачкиот список.

Со исклучок, гласачот може да гласа и надвор од избирачкото место на кое е запишан во изводот од избирачкиот список согласно законот.

Повик за гласање

Член 86

Општинската, односно градската управа најдоцна пет дена пред денот на гласање на гласачот му доставува повик за гласање кој содржи: ден и време на гласањето, број и адреса на изборното место и број под кој е гласачот запишан во изводот од избирачкиот список.

На гласачот кој гласа во странство повикот за гласање му го доставува дипломатското-конзуларно претставништво.

На гласачот кој гласа во заводот за извршување на кривични санкции повикот за гласање му го доставува министерството надлежно за правда.

На гласачот кој на денот на гласањето се наоѓа на служење на воен рок, на воена вежба или на едукација во единиците или установите на Армијата на Србија повикот за гласање му го доставува министерството надлежно за одбрана.

Општи правила за работата на избирачкиот одбор

Член 87

Избирачкиот одбор мора да биде на избирачкото место еден час пред отворањето на избирачкото место и за време на гласањето и утврдувањето на резултатите од гласањето.

Член на избирачкиот одбор и неговиот заменик можат истовремено да присуствуваат на гласачкото место или да се менуваат.

Комплетност и исправност на изборниот материјал

Член 88

На избирачкиот одбор најдоцна 24 часа пред денот на гласањето му се доставува потребниот број на гласачки ливчиња, контролен лист, гласачка кутија, збирна изборна листа, образец за записникот за работа на избирачкиот одбор, образец за записникот за набљудувачите на работата на избирачкиот одбор, спреј за обележување на прстот на гласачот, УВ-ламба и друг материјал потребен за спроведување на гласањето на избирачкото место.

Пред почетокот на гласањето, избирачкиот одбор утврдува дали добиениот изборен материјал е целосен и правилен.

Постапување кога е изборниот материјал нецелосен или неисправен

Член 89

Ако е примениот изборен материјал нецелосен или неисправен, избирачкиот одбор за тоа веднаш ја известува локалната изборна комисија.

Ако недостасува извод од избирачкиот список, гласачка кутија, контролен лист и друг материјал без кој не може да се спроведе гласањето, избирачкиот одбор не го отвора избирачкото место.

Ако прими помалку гласачки ливчиња од бројот на гласачи кои се запишани во изводот на избирачкиот список, избирачкиот одбор е должен да го отвори избирачкото место.

Избирачкиот одбор не смее да допишува гласачи во изводот од избирачкиот список, дури ни тогаш кога смета дека е некое лице изоставено со очигледна грешка на органот надлежен за составување изводи од избирачкиот список.

Уредување на избирачкото место

Член 90

Просторијата за гласање мора да биде уредена така да од влезот во просторијата на местата за извршување на изборните активности бидат поставени со следниов редослед: место на кое Членот на избирачкиот одбор ракува со УВ-ламба, место на кое се утврдува идентитетот на гласачот, место на кое се наоѓа изводот од избирачкиот список, Членот на избирачкиот одбор ракува со спреј за обележување на прстот на гласачот, место на кое се врачуваат гласачките ливчиња, место на кое се поставени паравани и место на кое е поставена гласачката кутија.

За уредувањето на избирачките места се грижат локалната изборна комисија, избирачкиот одбор и општинската односно градска управа.

За уредувањето на избирачките места во странство се грижат избирачкиот одбор и министерството надлежно за надворешни работи.

За уредувањето на избирачките места во заводите за извршување на кривични санкции се грижат избирачкиот одбор и министерството надлежно за правда.

Подеталните правила за уредување на просториите за гласање ги пропишува Републичката изборна комисија.

Времетраење на гласањето на избирачкото место

Член 91

Гласањето трае постојано од 7.00 до 20.00 часот.

Ако е отварањето на избирачкото место одложено или ако е гласањето прекинато подолго од еден час, гласањето се продолжува за онолку време за колку што било одложено отворањето на избирачкото место, односно за онолку време за колку што траел прекилот на гласањето.

Избирачкото место се затвара пред 20.00 часот кога ќе гласаат сите гласачи запишани во изводот од избирачкиот список, а резултатите од гласањето на тоа избирачко место не смеат јавно да се соопштуваат ниту пак да се истакнуваат на избирачкото место пред 20.00 часот.

Републичката изборна комисија водејќи сметка за разликата во временските зони го одредува времето за почеток и крај на гласањето на избирачките места во странство, така да тоа трае 13 часа и да се заврши најдоцна во 20.00 часот по времето во Република Србија.

Резултати од гласањето на избирачките места во странство не смеат јавно да се соопштуваат ниту пак да се истакнуваат на избирачкото место пред да се заврши гласањето во Република Србија.

Исправност на гласачката кутија

Член 92

Избирачкиот одбор во присуство на гласачот кој прв ќе дојде на избирачкото место утврдува дека гласачката кутија е исправна и празна и тоа го запишува во контролниот лист.

Контролниот лист го потпишуваат гласачот кој прв ќе дојде на избирачкото место и најмалку еден Член на избирачкиот одбор.

Избирачкиот одбор во присуство на гласачот кој прв ќе дојде на избирачкото место го става пополнетиот и потпишан контролен лист во гласачката кутија, која потоа се запечатува.

Исправноста на гласачката кутија не може да се провери во присуство на гласач за кој по проверка со УВ ламба е констатирано дека излегол на гласање на друго избирачко место, кој нема важечки јавен документ за утврдување на идентитет, кој не е запишан во изводот од избирачкиот список и кој е Член на избирачкиот одбор на тоа избирачко место.

Гласање на избирачкото место

Член 93

Избирачкиот одбор му го врачува гласачкото ливче на избирачот за кого со УВ ламба утврдил дека не гласал на друго избирачко место, чиј идентитет го утврдил со увид во неговата личната карта или друга соодветна јавна исправа со фотографија и ЕМБГ (на пр. патна исправа, воена легитимација и друга исправа согласно упатството на Републичката изборна комисија) и која е заведена во изводот од избирачкиот список.

Гласачот на кој по проверка со УВ ламба му се констатирани траги од УВ мастило на прстите, може да гласа доколку достави решение дека е член на избирачки одбор.

Кога надлежниот Член на избирачкиот одбор ќе го заокружи редниот број под кој е запишан избирачот во изводот од избирачкиот список и кога гласачот ќе се потпише во изводот од избирачкиот список, избирачкиот одбор му го обележува показалецот од десната рака, т.е. друг соодветен прст од раката со спреј кој останува како белег најмалку 24 часа и му врачува едно гласачко ливче.

Гласачот го пополнува гласачкото ливче зад параванот што се поставува за да се обезбеди целосна тајност на гласањето.

Откако ќе го пополни гласачкото ливче, гласачот го преклопува за да не се гледа како го пополнил и го става превиткано во гласачката кутија.

Поучување на гласачот

Член 94

Кога на гласачот му се врачува гласачкото ливче, избирачкиот одбор е должен да го поучи дека може да гласа за една изборна листа со заокружување на редниот број пред името на таа изборна листа, дека гласањето е тајно и се врши зад параван, и дека по пополнувањето на гласачкото ливче, гласачот треба да го свитка така да не се гледа како е пополнето гласачкото ливче и да го стави во гласачката кутија.

Избирачкиот одбор е должен посебно да го предупреди гласачот дека е гласањето слободно и дека никој нема право да го спречува и приморува да

гласа, да го повикува на одговорност поради тоа што гласал или не гласал или од него да бара да се изјасни зошто и за кого гласал.

Посебни гаранции за слободно и тајно гласање

Член 95

На избирачкото место може да бидат присутни толку гласачи колку што има паравани.

Избирачкиот одбор е должен помеѓу параваните да остави соодветно растојание и да ги постави на соодветно растојание од Членовите на избирачкиот одбор и набљудувачите така да другите гласачи, Членови на избирачкиот одбор и набљудувачите не моѓат да видат како гласачот го пополнува гласачкото ливче.

Избирачкиот одбор е должен особено да се грижи никој да не се приближува до параванот додека гласачот го пополнува гласачкото ливче.

На гласачкото место не е дозволено Членовите на избирачкиот одбор, други гласачи, набљудувачи или други лица да му сугерираат на гласачот за кого да гласа.

Не е дозволено едно лице да гласа наместо друго лице

Гласање надвор од избирачкото место

Член 96

Гласачот кој не е во можност да гласа на избирачко место поради тешка болест, старост или инвалидитет може да гласа надвор од избирачкото место и на подрачјето што го опфаќа избирачкото место, доколку за тоа ја извести локалната изборна комисија најрано 72 часа пред денот на гласањето, а најдоцна до 11:00 часот на денот на гласањето, односно избирачкиот одбор на денот на гласањето, најдоцна до 11:00 часот.

Локалната изборна комисија до отворањето на избирачките места на веб-презентацијата го објавува вкупниот број на гласачи од нејзиното подрачје кои до денот на гласањето ја известиле дека сакаат да гласаат надвор од избирачкото место.

Избирачкиот одбор ги определува своите тројца Членови (членови на избирачкиот одбор) кои се именуваат на предлог на различни овластени предлагачи да одат кај гласачот кој гласа надвор од избирачкото место, да го утврдат неговиот идентитет, да извршат проверка со УВ ламба и да му дадат потврда за избирачко право да гласа надвор од избирачкото место.

Кога гласачот кој гласа надвор од избирачкото место ќе ја потпише потврдата за изборно право за гласање надвор од избирачкото место, им ја предава на членовите на избирачкиот одбор, кои потоа со спреј му го обележуваат показалецот на десната рака, односно друг прст кој одговара и му ги врачуваат гласачкото ливче, збирната изборна листа и посебниот плик во кој ќе го стави пополнетото гласачко ливче.

Потоа членовите на избирачкиот одбор го запознаваат гласачот кој гласа надвор од избирачкото место со начинот на гласање и ја напуштаат просторијата во која се наоѓа гласачот.

Кога гласачот кој гласа надвор од избирачкото место ќе го пополни гласачкото ливче, тој го превиткува и го става во посебно пливо кое членовите на избирачкиот одбор пред него го запечатуваат и заедно со потврдата за изборно право за гласање надвор од избирачкото место го ставаат во службено пливо.

Веднаш по враќањето на членовите, на избирачкиот одбор му го предаваат службеното плико на избирачкиот одбор кој го отвора и проверува дали постои потпишана потврда за изборното право за гласање надвор од избирачкото место и ако постои таа потврда, го заокружува редниот број под кој гласачот е запишан во изводот од избирачкиот список и на местото за потпис на гласачот во изводот од избирачкиот список става напомена дека гласачот гласал надвор од избирачкото место, го отвара запечатеното плико, го вади од него превитканото гласачко ливче и така превиткано го става во гласачката кутија.

Ако во службеното плико нема потврда за изборното право за гласање надвор од избирачкото место или ако таа потврда не е потпишана, се смета дека гласачот не гласал, а посебното плико со гласачкото ливче не се отвора, туку се става во вреќата за изборен материјал заедно со неупотребените гласачки ливчиња.

Гласање са помагач

Член 97

Гласачот кој поради неписменост, слабовидост, инвалидитет или некоја друга причина не е во состојба самиот да го пополни гласачкото ливче има право да гласа на избирачкото место со помош на помагач кој самиот ќе си го одреди наместо него, како што ќе му каже да го пополни гласачкото ливче.

Правото да гласа со помош на помагач кој самиот ќе го одреди има и гласачот кој гласа надвор од избирачкото место, а кој поради неписменост, слабовидост, инвалидитет или некоја друга причина не е во состојба самиот да го пополни гласачкото ливче.

Одржување на редот на избирачкото место

Член 98

Избирачкиот одбор е должен да одржува ред на избирачкото место.

Ако се наруши редот на избирачкото место, избирачкиот одбор може да го прекине гласањето додека не се воспостави редот.

Редот на избирачкото место се смета за нарушен особено кога на избирачкото место или непосредно пред избирачкото место:

1) се задржуваат лица кои немаат права и должности во врска со спроведувањето на изборите;

2) неовластено ги снимаат и фотографираат случувањата на избирачкото место;

3) со користење на мобилен телефон и на други средства за врска неовластено даваат известувања за случувањата на избирачкото место, а особено за тоа кои лица излегле, односно не излегле на изборите;

4) прават списоци од гласачите кои излегле или не излегле на изборите надвор од службената евиденција во изводот од избирачкиот список;

5) истакнуваат симболи од политички партии и подносителите на прогласена изборна листа, како и друг пропаганден материјал.

Членовите на избирачкиот одбор кои се задолжени за изводот од избирачкиот список можат на посебна хартија да запишуваат цртичка за секој гласач кој излегол на изборите и на тој начин да водат евиденција за излезноста.

Ако се води евиденција за излезноста на одредено избирачко место, податоците за бројот на гласачите кои излегле на изборите мора да им бидат достапни на сите Членови на избирачкиот одбор.

Избирачко место, во смисла на одредбите од овој закон со кои се уредува одржувањето на редот на избирачкото место, се смета просторијата во која се гласа, а ако во еден објект има повеќе простории за гласање, избирачко место се смета целиот објект.

Завршување на гласањето на избирачкото место

Член 99

Избирачкиот одбор ги известува сите гласачи кои во време на затворањето на избирачкото место ќе се затекнат во него или директно пред него можат да гласаат.

Избирачкиот одбор одредува еден свој Член да го утврди бројот на гласачите кои се затекнале во време кога се затвора избирачкото место и редоследот по кој тие гласаат, да застане зад последниот затекнат гласач за да го означи крајот на редот и да почека сите гласачи кои се во редот да гласаат.

Гласање во посебни ситуации

Член 100

Кога поради елементарни непогоди, епидемии или други причини гласањето на поедини избирачки места не може да се спроведе според правилата на овој закон, а со тоа да не загрозат безбедноста и здравјето на гласачите, Републичката изборна комисија, откако ќе добие мислење од надлежните државни органи, пропишува посебни правила по кои се образуваат избирачки одбори, се врши примопредавање на изборниот материјал или се спроведува гласање на тие избирачки места.

Републичката изборна комисија во ниту еден случај не може да образува избирачки одбор кој има помалку од три, ниту пак може да отстапи од правилата на овој закон кои се однесуваат на: утврдување на исправноста и комплетноста на изборниот материјал, постапувања кога изборниот материјал е нецелосен или неисправен, уредување на избирачкото место, проверка на исправноста на гласачката кутија, гласањето на избирачкото место, поучување на гласачите, посебни гаранции за тајност на гласањето и одржување на редот на избирачкото место.

4. Утврдување на резултатите од гласањето на избирачкото место

Место на утврдување на резултатите од гласањето

Член 101

Избирачкиот одбор ги утврдува резултатите од гласањето на самото избирачко место.

Ако резултатот од гласањето не може да се утврди на самото избирачко место, а со тоа да не се доведат во опасност безбедноста и здравјето на Членовите на избирачкиот одбор и безбедноста на изборниот материјал, Републичката изборна комисија може да пропише изборниот материјал да се премести на друго место и таму да се утврди резултатот од гласањето.

Ако се преместува изборниот материјал, избирачкиот одбор е должен на гласачката кутија да го запечати отворот за ставање на гласачките ливчиња, како и неупотребуваните гласачи ливчиња и изводот од избирачкиот список да ги стави во посебни пликови кои ќе ги запечати.

Постапка за утврдување на резултатите од гласањето

Член 102

Избирачкиот одбор го утврдува бројот на гласачите кои излегле на изборите со пребројување на гласачите кои се потпишале во изводот од избирачкиот список и напомените во изводот од избирачкиот список за гласачите кои гласале надвор од избирачкото место.

Откако ќе го утврди бројот на гласачите кои се запишани во изводот од избирачкиот список и бројот на избирачите кои излегле на изборите, избирачкиот одбор ги пребројува неупотребените гласачки ливчиња, а потоа утврдува дали гласачката кутија во текот на целото гласање била запечатена и исправна, ја отвора гласачката кутија и проверува дали се наоѓа во неа пополнетиот и потпишан контролен лист.

Избирачкиот одбор ги дели сите гласачки ливчиња кои се наоѓаат во гласачката кутија на важечки и неважечки, а потоа се утврдува бројот на неважечките гласачки ливчиња.

Важечките гласачки ливчиња избирачкиот одбор ги дели според изборните листи и го утврдува бројот на гласови кои ги добила секоја изборна листа.

Неважечко и важечко гласачко ливче

Член 103

Неважечко гласачко ливче е она кое не е пополнето, на кое се заокружени редните броеви пред две или повеќе изборни листи, како и секое друго гласачко ливче које пополнето така да не може со сигурност да се утврди за која изборна листа гласал гласачот.

Важечко гласачко ливче е тоа на кое е заокружен редниот број пред името на една изборна листа, како гласачко ливче кое е пополнето така да со сигурност може да се заклучи за кого гласал гласачот.

Записник за работата на избирачкиот одбор

Член 104

Записникот за работата на избирачкиот одбор се изработува на пропишан образец кој се пополнува во шест примероци.

Во општините и градовите во кои на денот на распишување на изборите во службена употреба е јазик на национално малцинство, покрај образецот на записникот за работата на избирачкиот одбор кој се печати на српски јазик на кирилско писмо, се изработува и образец на записникот на јазикот и писмото на националното малцинство, со иста форма и големина на буквите.

Првиот примерок од записникот за работата на избирачкиот одбор ѝ се доставува на Републичката изборна комисија, вториот на локалната изборна комисија, третиот се истакнува на избирачкото место на јавен увид, додека преостанатите три примероци од записникот за работата на избирачкиот одбор им се врачуваат на претставниците на избирачките листи кои освоиле најголем број гласови на избирачкото место.

Содржина на записникот за работата на избирачкиот одбор

Член 105

Избирачкиот одбор во записникот за работата на избирачкиот одбор внесува: број на гласачите кои се запишани во изводот од избирачкиот список, број на гласачите кои излегле на избори, број на гласачки ливчиња кои се

наоѓаат во гласачката кутија, број на неважечки гласачки ливчиња, број на важечки гласачки ливчиња и број на гласови кои ги добила секоја изборна листа.

Записникот за работата на избирачкиот одбор содржи и други факти важни за текот и утврдувањето на резултатите од гласањето на избирачкото место, вклучувајќи податоци за времето кога е отворено и затворено избирачкото место, за проверка на исправноста на гласачката кутија и пополнување и потпишување на контролниот лист, за проверка дали гласачката кутија цело време била исправна и запечатена и дали е пронајден контролниот лист, за евентуалниот прекин на гласањето и нарушувањето на редот на избирачкото место, како и примедбите на Членовите на избирачкиот одбор.

Записникот за работата на избирачкиот одбор го потпишуваат Членовите на избирачкиот одбор, односно нивните заменици.

Примопредавање на изборниот материјал по затворања на избирачкото место

Член 106

Откако ќе ги утврди резултатите од гласањето, избирачкиот одбор без одложување, а најдоцна во рок од 12 часови од затворањето на избирачкото место на локалната и изборната комисија и го доставува првиот и вториот примерок од записникот за работата на избирачкиот одбор, образец на записникот за набљудувачите на работата на избирачкото одбор, извод од избирачкиот список, запечатени пликови во кои се наоѓаат контролниот лист, неупотребените гласачки ливчиња, неважечките гласачки ливчиња и важечки гласачки ливчиња, како и друг изборен материјал.

Изборниот материјал го предава претседателот на избирачкиот одбор или неговиот заменик.

Изборниот материјал го примаат најмалку два Члена на локалната изборна комисија кои се именувани на предлог на различните предлагачи.

На примопредавањето на изборниот материјал можат да му присуствуваат сите Членови на избирачкиот одбор.

Изборниот материјал од избирачкото место во странство без одлагање се пренесува во Републичката изборна комисија на начин на кој се доставува дипломатската пратка.

Посебни гаранции за претставниците на опозициската изборна листа во избирачкиот одбор

Член 107

Членот, односно заменикот Член на избирачкиот одбор кој е именуван на предлог на опозициската изборна листа има право да биде вклучен во сите активности на избирачкиот одбор, а особено да учествува во примопредавањето на изборниот материјал, делењето и пребројувањето на гласачките ливчиња, пополнувањето на записникот за работата на избирачкиот одбор и контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор при примопредавање на изборниот материјал.

Претседателот на избирачкиот одбор должен е да ги поттикне Членовите и замениците Членови на избирачкиот одбор кои се именувани на предлог на опозициската изборна листа поедно да проверат одредени изборни активности, како што се: контрола на исправноста на гласачката кутија,

делењето на гласачките ливчиња на важечки и неважечки и пребројување на гласовите кои ги добиле изборните листи.

Кога се одредуваат членовите на избирачкиот одбор за спроведување на гласањето надвор од избирачкото место, најмалку еден член мора да биде претставник на опозициската изборна листа.

Ако за спроведување на гласањето во посебни ситуации Републичката изборна комисија пропишува посебни правила за образување на избирачки одбори, со тие посебни правила мора да биде предвидено најмалку третина од Членовите на избирачките одбори да се именуваат на предлог на опозициските изборни листи.

5. Утврдување на резултатите од изборите

Контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор

Член 108

При примопредавањето на изборниот материјал по завршување на гласањето претставниците на избирачкиот одбор и локалната изборна комисија должни се да извршат контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор и да констатираат евентуални грешки во пополнувањето на записникот, и и за тоа да направат извештај.

Ако при контролата на записникот за работата на избирачкиот одбор е извршен увид во изборниот материјал, во извештајот за контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор се внесува фактичката состојба утврдена со увид во изборниот материјал.

Во извештајот за контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор се констатира дали постојат забелешки на Членовите на избирачкиот одбор и набљудувачите на работата на избирачкиот одбор.

Записниците за работата на избирачките одбори кои спроведувале гласање во странство ги контролира и исправа Републичката изборна комисија.

Републичката изборна комисија сите записници за работата на избирачкиот одбор ги објавува на веб-презентација, а ако е исправена грешка во пополнувањето на записникот за работата на избирачкиот одбор, се објавува и решението за исправка на записникот за работата на избирачкиот одбор.

Постапување со полесни грешки

Член 109

Ако во записникот за работата на избирачкиот одбор постојат очигледни грешки во пополнувањето на тој записник (полесни грешки), локалната изборна комисија врз основа на извештаите за контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор донесува решение за исправка на записникот за работата на избирачкиот одбор.

Полесни грешки се:

1) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор не е забележан или е погрешно забележан бројот на гласачи кои се запишани во изводот од избирачкиот список;

2) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор не е забележан бројот на гласачи кои излегле на изборите, а остантите резултати се логичко-математички правилни;

3) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор е забележан број на гласачи кои излегле на изборите поголем од бројот на запишаните гласачи во изводот од избирачкиот список, а останатите резултати се логичко-математички правилни;

4) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор не е забележан вкупниот број на гласачки ливчиња во гласачката кутија, а останатите резултати се логичко-математички правилни;

5) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор не е забележан бројот на важечки гласачки ливчиња, а збирот на бројот на неважечките гласачки ливчиња и бројот на гласовите кои поединечно ги добила секоја изборна листа е еднаков на бројот гласачки ливчиња кои се наоѓаат во гласачката кутија.

Постапување со тешки грешки

Член 110

Ако во записникот за работата на избирачкиот одбор постојат груби логичко-математички грешки (тешки грешки), представниците на избирачкиот одбор и локалната изборна комисија се должни при контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор да извршат и увид во изборниот материјал.

Локалната изборна комисија врз основа на извештајот за контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор донесува решение за исправка на записникот за работата на избирачкиот одбор, решението со кое се констатира дека на одредено избирачко место не можат да се утврдат резултатите од гласањето или решение со кое се поништува гласањето на избирачкото место по службена должност.

Тешки грешки се особено:

1) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор бројот на гласачките ливчиња во гласачката кутија е поголем од бројот на гласачите кои излегле на изборите;

2) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор бројот на гласовите кои поединечно ги добила секоја изборна листа не е еднаков на бројот на важечките гласачки ливчиња, а збирот на бројот на неважечките гласачки ливчиња е еднаков на бројот на гласачки ливчиња кои се наоѓаат во гласачката кутија;

3) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор бројот на неважечки гласачки ливчиња и броевите на гласови кои поединечно ги добила секоја изборна листа е поголем од бројот на гласачи кои се запишани во изводот од избирачкиот список;

4) ако бројот на важечки гласачки ливчиња кој е забележан во записникот за работата на избирачкиот одбор не е еднаков на збирот на бројот на гласовите кои поединечно ги добила секоја изборна листа, а збирот на бројот на неважечки гласачки ливчиња и бројот на гласови кои поединечно ги добила секоја изборна листа е еднаков на бројот на гласачките ливчиња кои се наоѓаат во гласачката кутија;

5) ако во записникот за работата на избирачкиот одбор не е забележан бројот на неважечки гласачки ливчиња, а збирот на бројот на гласовите кои поединечно ги добила секоја изборна листа е еднаков или помал од бројот на гласачките ливчиња кои се наоѓаат во гласачката кутија;

6) ако бројот на неважечки гласачки ливчиња кој е забележан во записникот за работата на избирачкиот одбор не е еднаков на разликата на бројот на гласачките ливчиња кои се наоѓаат во гласачката кутија и бројот на важечките гласачки ливчиња, а збирот на бројот на гласови кои поединечно ги добила секоја изборна листа е еднаков или помал од бројот на гласачките ливчиња кои се наоѓаат во гласачката кутија.

**Контрола на записниците за работата на избирачкиот одбор
која ја вршат Членовите и замениците Членови на
Републичката изборна комисија и локалните изборни комиси**

Член 111

Членот и заменикот Член на Републичката изборна комисија и локалната изборна комисија има право во рок од 48 часа од завршување на гласањето да изврши увид во изборниот материјал од секое избирачко место и да провери дали гласал гласачот кој ја доставил својата адреса, ЕМБГ и писмена согласност за таа проверка.

**Барање за контрола на записник за работа на избирачката
комисија по примерок**

Член 112

На барањето кое се поднесува во рок од 48 часа од затворањето на избирачките места, Републичката изборна комисија одредува локалната изборна комисија со увид во изборниот материјал да изврши контрола на записникот за работата на избирачките одбори со најмногу 5% избирачки места на територија на локалната изборна комисија.

Барањето за контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор по примерок можат да го поднесат прогласената опозициска изборна листа која според прелиминарните резултати од изборот освоила повеќе од 2% гласови и прогласената опозициска малцинска изборна листа која според прелиминарните резултати од изборите освоила повеќе од 1% гласови.

Ако бараната контрола на записниците за работата на избирачките одбори по примерок е за повеќе од 5% избирачки места, контролата на записникот за работата на избирачките одбори се врши на оние избирачки места на кои се запишани најмногу гласачи.

Против решението со кое е одбиено или отфрлено барањето за контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор по примерок подносителот на барањето може да поднесе приговор во Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Против решението со кое е усвоен закон за контрола на записниците за работата на избирачкиот одбор по примерок подносителот на прогласената изборна листа може да поднесе приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 48 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

**Контрола на записник за работа на избирачката комисија по
примерок**

Член 113

За извршената контрола на записникот за работата на избирачките одбори локалната изборна комисија изработува извештај и го објавува на веб-презентација.

Ако врз основа на контролата на записникот за работа на избирачките одбори во поглед на бројот на гласовите кои ги добила одредена изборна листа утврди дека постои вкупно отстапување помеѓу содржината на изборниот материјал и записникот за работата на избирачкиот одбор поголемо од 10% на сите контролирани избирачки места од територијата на локалната изборна комисија, Републичката изборна комисија одредува да се изврши контрола на записникот за работа на избирачките одбори со уште 5% избирачки места.

Ако по дополнителната контрола на записникот за работа на избирачките одбори во поглед на бројот на гласови кој ги добила одредена изборна листа утврди дека постои вкупна отстапка помеѓу содржината на изборниот материјал и записникот за работа на избирачкиот одбор поголема од 10% на сите контролирани гласачки места од територијата на локалната изборна комисија, Републичката изборна комисија одредува да се изврши контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор од сите избирачки места на територијата на локалната изборна комисија.

Контролата на записникот за работата на избирачките одбори по примерок завршува кога Републичката изборна комисија го усвои извештајот од локалната изборна комисија со кој се констатира дека на контролираниот примерок не постои отстапка помеѓу содржината на изборниот материјал и записникот за работата на избирачките одбори поголема од 10%, односно извештај за резултатите од контролата на сите избирачки места од територијата на локалната изборна комисија.

Правни последици од контролата на записникот за работата на избирачкиот одбор

Член 114

Ако при контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор која ја вршат Членовите и замениците Членови на Републичката изборна комисија и локалните изборни комисији, како и при контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор по примерок се констатира дека не се согласуваат содржината на изборниот материјал и записникот за работата на избирачкиот одбор, локалната изборна комисија донесува решение за исправка на записникот за работата на избирачкиот одбор.

Ако при контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор која ја вршат Членовите и замениците Членови на Републичката изборна комисија и локалните изборни комисији, како и при контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор по примерок се констатира дека постои неправилност која е причина гласањето на избирачкото место да се поништи по службена должност, локалната изборна комисија донесува решение со кое го поништува гласањето на избирачкото место.

Ако постои основан сомнеж дека големото несогласување помеѓу содржината на изборниот материјал и записникот за работата на избирачкиот одбор е последица на свесна и намерна активност која е насочена на тоа да се утврди невестинитиот резултат од изборите, Републичката изборна комисија е должна против Членовите на избирачкиот одбор да поднесе кривична пријава кај надлежното јавно обвинителство.

Невозможност да се утврдат резултатите од гласањето на избирачкото место

Член 115

Локална изборна комисија по службена должност донесува решение со кое констатира дека на одредено избирачко место не можат да се утврдат резултатите од гласањето:

- 1) ако гласањето на тоа избирачко место не е одржано или ако е прекинато, а не е продолжено;
- 2) ако не добие записник за работата на избирачкиот одбор;
- 3) ако доставениот записник за работата на избирачкиот одбор не го потпишале најмалку три Члена на избирачкиот одбор;
- 4) ако постојат груби логичко-математички грешки во пополнувањето на записникот за работата на избирачкиот одбор кои не можеле да се отстранат ни после увидот во целокупниот изборен материјал од избирачкото место.

Решението со кое констатира дека на избирачкото место во странство не можат да се утврдат резултатите од гласањето го донесува Републичката изборна комисија.

Решението со кое констатира дека на избирачкото место не можат да се утврдат резултатите од гласањето се објавува на веб-презентација.

Против решението со кое по службена должност се констатира дека на избирачкото место не можат да се утврдат резултатите од гласањето подносителот на прогласената изборна листа и гласачот кој е запишан во изводот од избирачкиот список на тоа избирачко место можат да поднесат приговор до Републичката изборна комисија во рок од 72 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Поништување на гласањето на избирачкото место по службена должност

Член 116

Локалната изборна комисија по службена должност донесува решение со кое е поништува гласањето на избирачкото место ако утврди дека:

- 1) бројот на гласачките ливчиња во гласачката кутија е поголем од бројот на гласачите кои излегле на изборите;
- 2) избирачкиот одбор овозможил да гласа лице кое не е запишано во изводот од избирачкиот список;
- 3) во гласачката кутија нема контролен лист, односно дека контролниот лист не е пополнет или дека не го потпишал вистинскиот гласач и барем еден Член на избирачкиот одбор;
- 4) збирот на бројот на неупотребени гласачки ливчиња и бројот на гласачките ливчиња во гласачката кутија е поголем од бројот на гласачките ливчиња кои ги примил избирачкиот одбор.

Решението со кое по службена должност се поништува гласањето на избирачкото место во странство го донесува Републичката изборна комисија.

Решението со кое по службена должност се поништува гласањето на избирачкото место се објавува на веб-презентацијата.

Против решението со кое по службена должност се поништува гласањето на избирачкото место подносителот на прогласената изборна листа

и гласачот кој е запишан во изводот од избирачкиот список на тоа избирачко место можат да поднесат приговор во Републичката изборна комисија во рок од 72 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Повторување на гласањето

Член 117

Гласањето на избирачкото место се повторува ако е констатирано дека на тоа избирачко место не можат да се утврдат резултатите од гласањето или ако е поништено гласањето на тоа избирачко место.

Решението за спроведување на повторно гласање на избирачкото место, Републичката изборна комисија го донесува во рок од три дена од денот кога на веб-презентација е објавено решението со кое се констатира дека на тоа избирачко место не можат да се утврдат резултатите од гласањето, односно решението со кое гласањето на тоа избирачко место е поништено.

Ако против решението со кое е констатирано дека на избирачкото место не можат да се утврдат резултатите од гласањето, односно решенијата со кои гласањето на избирачкото место е поништено е поднесено правно средство, рокот за донесување на решение за спроведување на повторно гласање на тоа избирачко место се смета од денот кога на Републичката изборна комисија ѝ е доставена одлука по правното средство.

Повторното гласање се спроведува во рок од десет дена од денот на донесување на решението за спроведување на повторно гласање.

Избирачки одбор за спроведување на повторно гласање

Член 118

Локалната изборна комисија именува нов избирачки одбор за спроведување на повторно гласање.

Ако на избирачкото место на кое се повторува гласањето подносителот на прогласената изборна листа не предложил Член, односно заменик Член на избирачкиот одбор во проширен состав, има право да ги предложи за спроведување на повторно гласање.

Збирен извештај за резултатите од гласањето

Член 119

Локалната изборна комисија во рок од 96 часа од затворањето на избирачките места донесува за сите избирачки места кои се наоѓаат на нејзина територија и без одлагање на Републичката изборна комисија и доставува збирен извештај за резултатите од гласањето кој содржи број на гласачите запишани во избирачкиот список, број на гласачите кој излегол на изборите, број на гласачките ливчиња кои се наоѓаат во гласачките кутии, број на неважечки гласачки ливчиња, број на важечки гласачки ливчиња и број на гласови кои ги добила секоја изборна листа.

Збирниот извештај за резултатите од гласањето во странство ги донесува Републичката изборна комисија.

Ако е поднесено правно средство поради неправилностите за време на спроведување на гласањето на избирачкото место и ако е поднесено правно средство против решението со кое се констатира дека на избирачкото место не можат да се утврдат резултатите од гласањето, односно решение со кое се поништува гласањето на избирачкото место, рокот за донесување и доставување на збирниот извештај за резултатите од гласањето се смета од

денот кога на локалната изборна комисија ѝ се доставени одлуките за сите поднесени правни средства.

Ако на поедини избирачки места се спроведува повторно гласање, рокот за донесување и доставување на збирниот извештај за резултатите од гласањето се смета од затворањето на избирачкото место на кое е најдоцна повторено гласањето, односно од денот кога на локалната изборна комисија ѝ се доставени одлуките за сите евентуално поднесени правни средства во врска со повторното гласање.

Ако е поднесено барање да се изврши контрола на записникот за работата на избирачкиот одбор по примерок, рокот за донесување и доставување на збирниот извештај за резултатите од гласањето се смета од завршувањето на контролата на записникот за работата на избирачкиот одбор.

Против збирниот извештај за резултатите од гласањето подносителот на прогласената изборна листа и гласачот кој е запишан во избирачкиот список на избирачкото место кое се наоѓа на територија на локалната изборна комисија можат да поднесат приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 72 часа од објавувањето на збирниот извештај на веб-презентацијата.

Против збирниот извештај за резултатите од гласањето во странство подносителот на прогласената изборна листа и гласачот кој е запишан во избирачкиот список на избирачкото место во странство можат да поднесат приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 72 часа од објавувањето на збирниот извештај на веб-презентацијата.

Поништување на збирниот извештај за резултатите од гласањето по службена должност

Член 120

Ако смета дека локалната изборна комисија не ги утврдила резултатите од гласањето во согласност со одредбите од овој закон, Републичката изборна комисија по службена должност донесува решение со кое го поништува збирниот извештај за резултатите од гласањето.

Ако локалната изборна комисија не го донесе навремено збирниот извештај за резултатите од гласањето или ако се поништи збирниот извештај за резултатите од гласањето, Републичката изборна комисија може да го преземе целокупниот изборен материјал и да донесе збирен извештај за резултатите од гласањето ако природата на нештата го дозволува тоа и ако утврдената фактичка состојба дава сигурна основа за тоа.

Вкупен извештај за резултатите од изборот

Член 121

Републичка изборна комисија во рок од 96 часа од приемот на сите збирни извештаи за резултатите од гласањето донесува и објавува за сите избирачки места вкупен извештај за резултатите од изборот кој содржи број на гласачи запишани во избирачки список, број на гласачи кои излегле на изборите, број на гласачи кои гласале, број на неважечки гласачки ливчиња, број на гласови кои ги добила секоја изборна листа и број на мандати кои ги добила секоја изборна листа.

Бројот на гласачи кои гласале се утврдува врз основа на бројот на гласачките ливчиња кои се наоѓаат во гласачките кутии.

Ако е поднесено правно средство против збирниот извештај за резултатите од гласањето, рокот за донесување и објавување на вкупниот

извештај за резултатите од изборот се смета од денот кога на Републичката изборна комисија ѝ е доставена одлуката по правното средство.

Против вкупниот извештај за резултатите од изборот подносителот на прогласената изборна листа и гласачот можат да поднесат приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 72 часа од објавувањето на вкупниот извештај на веб-презентацијата.

Објавување на извештај за резултатите од изборите

Член 122

Републичка изборна комисија на веб-презентацијата ги објавува резултатите од гласањето за секое избирачко место и сите збирни извештаи за резултатите од гласањето.

Вкупниот извештај за резултатите од изборите се објавува во „Службен весник на Република Србија“.

Статистичка обработка на податоците

Член 123

Статистичката обработка на податоци го опфаќа внесот на резултатите од гласањето од записниците за работата на избирачките одбори во базата со резултати од изборот од сите избирачки места, логичко-математичка контрола на резултатите внесени во записниците за работата на избирачките одбори и изработка на извештаи за потребите на Републичките изборни комисији и локалните изборни комисији.

Републичкиот орган надлежен за статистика ги определува лицата кои вршат статистичка обработка на податоците во седиштето на Републичката изборна комисија и локалните изборни комисији.

Подносителот на прогласената изборна листа може до Републичката изборна комисија да пријави лице кое има право да присуствува на статистичката обработка на податоците во Републичката изборна комисија и локалните изборни комисији.

Веднаш по статистичката обработка, на веб-презентацијата се објавуваат податоците за резултатите од гласањето на избирачките места, почнувајќи од податоците од првото обработено избирачко место, заклучно со објавувањето на вкупните изборни резултати.

Републичката изборна комисија на седница ги утврдува прелиминарните изборни резултати за сите избирачки места кои се обработени во рок од 24 часа од затворањето на избирачките места.

Републичката изборна комисија ги пропишува правилата за статистичка обработка на податоците.

6. Прекин на изборните дејствија

Причина за прекин на изборните дејствија

Член 124

Републичката изборна комисија по службена должност донесува решение за прекин на изборните дејствија кога поради воена и вонредна состојба или прогласена вонредна состојба на територијата на Република Србија не е можно да се спроведат избори, или е тоа значително потешко.

Решението за прекин на изборните дејствија произведува правно дејство на денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Србија“.

Последици од прекилот на изборните дејствија

Член 125

Со прекилот на изборните дејствија престануваат да течат сите рокови за извршување на изборните дејствија.

Додека трае прекилот на изборните дејствија органите за спроведување на изборите не можат да преземаат никакви дејствија во изборната постапка.

Правното дејство на изборните дејствија кое се презема за времетраењето на прекилот на изборните дејствија може да настапи дури кога ќе продолжи изборната постапка.

Со исклучок, додека трае прекилот на изборните дејствија гласачите можат да потпишуваат изјави дека ја поддржуваат изборната листа.

Продолжување на изборните дејствија

Член 126

Кога ќе престанат причините за прекин на изборните дејствија, Републичката изборна комисија по службена должност донесува решение за продолжување на изборните дејствија и го објавува во „Службен весник на Република Србија“.

Роковите кои престанале да течат поради прекилот на изборните дејствија продолжуваат да течат од денот на објавувањето на решението за продолжување на изборните дејствија во „Службен весник на Република Србија“

Предлог за прекин, односно продолжување на изборните дејствија

Член 127

Предлог за прекин, односно продолжување на изборните дејствија може да поднесат политичка партија и подносител на прогласената изборна листа.

За предлогот за прекин, односно продолжување на изборните дејствија Републичката изборна комисија должна е да донесе и објави одлука во рок од 24 часа од неговиот прием.

VI. РАСПРЕДЕЛБА, ДОДЕЛУВАЊЕ И ПРЕСТАНОК НА МАНДАТОТ

Изборен цензус

Член 128

Во распределбата на мандатите можат да учествуваат само избирачките листи кои добиле најмалку 3% од гласовите од бројот на гласачи кои гласале.

Доколку ниту една избирачка листа не добила 3% од гласовите од бројот на гласачи кои гласале, тогаш во распределбата на мандатите можат да учествуваат сите избирачки листи кои добиле гласови.

Систем на најголем количник

Член 129

Мандатите се распределуваат така што вкупниот број на гласови кои ги добила изборната листа која учествува во распределбата на мандатите се дели со секој број од еден од 250.

Добиените количници се делат по големина така да на изборната листа ѝ припаѓаат онолку мандати колку што има свои количници помеѓу 250 најголеми количници од сите изборни листи кои учествуваат во распределбата.

Ако две или повеќе изборни листи добијат исти количници врз основа на кои се распределува мандатот, предност има изборната листа која добила поголем број на гласови.

Ако на одредена изборна листа ѝ припаѓаат повеќе мандати отколку што има кандидати за народни пратеници, мандатот кој нема да ѝ се додели на таа изборна листа ѝ се доделува на изборната листа на која ѝ припаѓа следниот најголем количник за кој не е доделен мандат.

Доделување на мандати

Член 130

Републичката изборна комисија во рок од десет дена од денот на објавување на вкупниот извештај за резултатите од изборите со решение им доделува мандати на кандидатите за народни пратеници по нивниот редослед на изборната листа, почнувајќи од првиот кандидат од изборната листа и издава уверенија за изборот за народен пратеник.

Престанок на мандатот

Член 131

На народниот пратеник му престанува мандатот кога ќе се потврдат мандатите за две третини народни пратеници од следното свикување на Народното собрание.

Пред да се потврдат мандатите за две третини народни пратеници од следното свикување на Народното собрание, на народниот пратеник му престанува мандатот:

- 1) во случај на смрт;
- 2) ако со правносилна судска одлука целосно е лишан од деловна способност, односно ако со правносилната судска одлука за делумно лишување на деловната способност е утврдено дека е неспособен да го извршува изборното право;
- 3) ако со правносилна судска одлука е осуден на казна затвор во траење од најмалку шест месеци;
- 4) ако преземал функција која според Уставот и законот е неспоива со функцијата народен пратеник;
- 5) ако го изгубил државјанството на Република Србија;
- 6) ако поднесе оставка.

На народниот пратеник му престанува мандатот кога ќе настапи случај кој претставува причина за престанок на мандатот.

Оставка на народниот пратеник

Член 132

Оставката на народниот пратеник се поднесува во писмена форма, а потписот на подносителот мора да биде заверен во согласност со законот за кој се уредува заверувањето на потписите.

Оставката се поднесува лично во Народното собрание во рок од три дена од заверката на потписот на подносителот.

Оставката е полноважна само ако е потписот од народниот пратеник заверен откако му е потврден мандатот.

Оставката не може да се отповика.

На народниот пратеник му престанува мандатот на денот кога ќе поднесе оставка.

Констатирање дека престанал мандатот

Член 133

Народното собрание констатира дека на народниот пратеник му престанал мандатот веднаш откако ќе го прими решението со причините за престанок на мандатот, на седницата која е во тек, односно на првата следна седница.

Пополнување на испразнетото пратеничко место

Член 134

Мандатот на народниот пратеник кој му престанува пред да се потврдат мандатите на две третини од народните пратеници од следното свикување на Народното собрание, со решение му се доделува на првиот нареден кандидат од истата изборна листа на кој не му бил доделен мандат на народен пратеник во рок од седум дена од денот кога е констатирано дека тој мандат завршил.

Доколку на изборната листа нема кандидати на кои не им е доделен мандат, испразнетото пратеничко место се пополнува со доделување на мандатот на првиот кандидат од другата изборна листа кој има следен најголем количник за кој мандатот на народниот пратеник не бил доделен.

Пополнување на испразнетото пратеничко место од коалициската изборна листа

Член 135

Мандатот кој на народниот пратеник од коалициската листа му престанува пред да се потврдат мандатите на две третини од народните пратеници од следното свикување на Народното собрание, му се доделува на првиот следен кандидат од истата политичка странка на таа изборна листа на кој не му бил доделен мандатот на народен пратеник.

Ако на изборната листа нема кандидат од истата политичка странка на таа изборна листа на кој не му бил доделен мандатот, испразнетото пратеничко место се пополнува така што мандатот му се доделува на првиот следен кандидат од изборната листа на кој не му бил доделен мандатот доколку со коалицискиот договор не е предвидено во тој случај мандатот да му се доделува на следниот кандидат на одредена политичка партија на кој не му бил доделен мандатот на народен пратеник.

Повторно доделување на мандатот на народниот пратеник

Член 136

Народниот пратеник кој поднесол оставка за да ја преземе функцијата Член на Влада по престанок на функцијата Член на Влада може да поднесе барање повторно да му се додели мандат во истиот состав на Народното собрание ако постои испразнето пратеничко место кое ѝ припаѓа на изборната листа од која е избран.

VII. ПОСЕБНИ ПРАВИЛА ЗА ИЗБОРНИТЕ ЛИСТИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА

Изборна листа на националните малцинства

Член 137

Изборна листа на национално малцинство во смисла на овој закон се смета изборната листа за која Републичката изборна комисија утврдила дека основна цел на нејзиното поднесување, претставување и застапување на интересите на националното малцинство, како и заштитата и подобрувањето на правата на припадниците на националното малцинство, се во согласност со меѓународните правни стандарди.

Републичката изборна комисија со посебно решение утврдува дека изборната листа истовремено со нејзиното прогласување има статус на изборна листа на национално малцинство во смисла на овој закон, а по предлог на подносителот на изборната листа која мора да се достави заедно со изборната листа.

Републичката изборна комисија може да побара мислење од надлежниот национален совет на националното малцинство за тоа дали одредена изборна листа може да има позиција на изборна листа на националното малцинство.

Подносител на изборна листа на националното малцинство може да биде само политичка партија на националното малцинство или коалиција составена исклучиво од политички партии на национални малцинства.

Забрана за изигрување на законот

Член 138

Републичката изборна комисија со решение го отфрла предлогот да се утврди дека одредена изборна листа има статус на изборна листа на национално малцинство, доколку носител на листата или кандидат за народен пратеник на таа изборна листа е лице кое е општо познато дека е Член на друга политичка партија која не е политичка партија на национално малцинство или ако се утврдат други околности кои несомнено укажуваат на намера за изигрување на законот.

Положба на изборната листа на националното малцинство при кандидирање

Член 139

Републичката изборна комисија може да прогласи изборна листа на национално малцинство ако подносителот на изборната листа достави 5.000 заверени изјави на гласачи дека ја поддржуваат изборната листа.

Положба на изборната листа на националното малцинство при распределба на мандатот

Член 140

Изборната листа на националното малцинство учествува во распределбата на мандатот и тогаш кога ќе добие помалку од 3% гласови од бројот на гласачите кои гласале.

Кога се распределуваат мандатите според системот на најголем количник, количниците на изборните листи на националните малцинства кои освоиле помалку од 3% од гласовите се зголемуваат за 35%.

VIII. ПРЕТСТАВУВАЊЕ НА ПОДНОСИТЕЛИТЕ НА ПРОГЛАСЕНИТЕ ИЗБОРНИ ЛИСТИ И НА КАНДИДАТИТЕ ОД ПРОГЛАСЕНИТЕ ИЗБОРНИ ЛИСТИ

Право на подносителите на прогласените изборни листи на претставување

Член 141

Подносителите на прогласените изборни листи и кандидатите од прогласените изборни листи имаат право да бидат бесплатно и подеднакво претставени во програмите на јавните медиумски сервиси на начин пропишан со овој закон.

Обезбедување на претставување на подносителот на изборната листа

Член 142

Јавните медиумски сервиси се должни во својата програма да обезбедат сите подносиители на објавените изборни листи и кандидатите од пријавените изборни листи да ги презентираат своите изборни програми бесплатно и без дискриминација.

Непристрасност во претставување на подносителите на прогласените изборни листи

Член 143

Јавните медиумски сервиси се должни во програмските содржини наменети за претставување да им обезбедат на подносителите на објавените изборни листи и на кандидатите од пријавените изборни листи услови за непристрасно, праведно и урамнотежено претставување.

Договор за бројот и времетраењето на емисиите за претставување на подносителите на прогласените изборни листи

Член 144

По двајца претставници на републичкиот јавен медиумски сервис, Владата и политичките партии кои имаат народни пратеници спогодбено го определуваат бројот и времетраењето на емисиите за претставување на подносителите на прогласените изборни листи.

Договорот за бројот и времетраењето на емисиите за претставување на подносителите на прогласените изборни листи се склучува најдоцна во рок од пет дена од денот на правосилноста на одлуката за распишување на изборите и без одлагање се објавува на веб-презентацијата.

Републичкиот јавен медиумски сервис, со учество на претставници на Владата, политичките партии кои имаат народни пратеници и подносиители на прогласените изборни листи, ги утврдува правилата за презентација на подносителите на прогласените изборни листи, изборните програми и кандидатите за народни пратеници.

Надзорен одбор за изборна кампања

Член 145

Во спроведувањето на изборите општиот надзор над постапките на политичките партии, подносителите на прогласените изборни листи, кандидатите за народни пратеници и јавните медиумски сервиси во текот на

изборните активности ги спроведува Надзорниот одбор за изборна кампања (во натамошниот текст: Надзорен одбор).

Надзорниот одбор има десет Членови, кои ги именува Народното собрание, од кои половина на предлог на Владата, а половина на предлог на пратеничките групи во Народното собрание од редот на истакнатите јавни работници.

Членовите на Надзорниот одбор не можат да бидат Членови на органите на политички партии.

Претседателот на Надзорниот одбор меѓу себе го избираат Членовите на Надзорниот одбор со тајно гласање.

Надлежност на Надзорниот одбор

Член 146

Надзорниот одбор:

1) ги следи предизборните активности и укажува на евентуалните нерегуларности во постапувањето на политичките партии, кандидатите и другите учесници во изборната постапка;

2) го контролира постапувањето на јавните медиумски сервиси во примената на одредбите од овој закон кои се однесуваат на обезбедување на услови за непристрасно, праведно и избалансирано претставување на подносителите на прогласените изборни листи и кандидатите од прогласените изборни листи;

3) предлага мерки за почитување на еднаквоста на кандидатите со излагање на нивните програми;

4) ѝ се обраќа на јавноста со цел да го заштити моралниот интегритет на личноста на кандидатот;

5) предупредува на постапките на политичките партии, кандидатите и средствата за јавно информирање кои ја попречуваат изборната кампања и ја загрозуваат еднаквоста на правата на сите кандидати;

6) донесува свој деловник.

Доколку некој учесник во изборната кампања со своето однесување повикува на насилство, шири национална, верска или расна омраза или поттикнува родова нееднаквост, Надзорниот одбор без одлагање дава иницијатива за поведување постапка пред надлежните државни органи.

Доколку во предвидениот рок не се склучи договорот за бројот и времетраењето на емисиите за претставување на подносителите на прогласените изборни листи, Надзорниот одбор ги определува бројот и времетраењето на емисиите за претставување на подносителите на прогласените изборни листи.

Средствата за работата на Надзорниот одбор се обезбедуваат во буџетот на Република Србија.

Условите за работа на Надзорниот одбор ги обезбедува Народното собрание.

IX. ЗАШТИТА НА ИЗБОРНОТО ПРАВО

Правни средства при спроведување на изборите

Член 147

Правни средства при спроведување на изборите се барање за поништување на гласањето на избирачкото место, приговор и жалба.

Барање за поништување на гласањето на избирачкото место

Член 148

Подносителот на прогласената изборна листа има право во рок од 72 часа од затворањето на избирачкото место да поднесе барање за поништување на гласањето на избирачкото место поради неправилности во текот на спроведување на гласањето.

Гласачот може во рок од 72 часа од затворањето на избирачкото место да поднесе барање за поништување на гласањето на избирачкото место на кое е запишан во изводот од избирачкиот список ако избирачкиот одбор неосновано го спречил да гласа или ако на избирачкото место му било повредено правото на слободно и тајно гласање.

За барањето за поништување на гласањето на избирачкото место одлучува локалната изборна комисија, а за барањето за откажување на гласањето на избирачкото место во странство одлучува Републичката изборна комисија.

Органот надлежен за одлучување по барањето за поништување на гласањето на избирачкото место е должен да донесе решение по барањето и да го објави на веб-презентација во рок од 72 часа од приемот на барањето.

Содржина на барањето за поништување на гласањето на избирачкото место

Член 149

Барањето за поништување на гласањето на избирачкото место мора да биде разбирливо и да содржи се што е потребно за да може по него да се постапи, а особено:

- 1) означување на органот кој е надлежен да одлучи по барањето;
- 2) име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта на гласачот ако е подносителот на барањето гласач;
- 3) име на прогласената изборна листа, име на подносителот на прогласената изборна листа и име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта на лицето кое е овластено да го застапува подносителот на прогласената изборна листа ако барањето го поднесува подносителот на прогласената изборна листа;
- 4) потпис на подносителот на барањето;
- 5) предмет на барањето, а особено точно означување на избирачкото место (име на општината, односно градот во кој се наоѓа избирачкото место и број на избирачкото место) и точен опис на дејствието со назнака кој и кога го презел тоа дејствие;
- 6) факти на кои се заснова барањето;
- 7) докази.

Ако е барањето за поништување на гласањето неразбирливо или нецелосно, органот надлежен за тоа барање да одлучи донесува решение со кое го отфрла.

Општи правила за правото на приговор

Член 150

Подносителот на прогласената изборна листа има право да поднесе приговор против донесената одлука, против преземеното дејствие и поради пропуштање да се донесе одлука, односно да преземе дејствија при спроведување на изборите, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Приговорот не може да се поднесе против одлука, дејствие или пропуштање да се донесе одлука, односно преземе дејствие за кое е предвидено друго правно средство.

Подносителот на изборната листа, политичка партија, пратеничка група, кандидат за народен пратеник, гласач и лице чие име е во името на изборната листа или подносителот на изборната листа можат да поднесат приговор кога е тоа пропишано со овој закон.

Содржина на приговорот

Член 151

Приговорот мора да биде разбирлив и да содржи се што е потребно за да може да се постапи по него, а особено:

- 1) означување дека приговорот се поднесува до Републичката изборна комисија;
- 2) име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта на подносителот на приговорот ако е подносителот на приговорот физичко лице;
- 3) име и седиште на подносителот на приговорот и име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта на лицето кое е овластено да го застапува подносителот на приговорот ако е подносителот на приговорот правно лице;
- 4) име на прогласената изборна листа, име на подносителот на прогласената изборна листа и име, презиме, ЕМБГ, место и адреса на живеење, телефонски број и адреса за прием на електронска пошта на лицето кое е овластено да го застапува подносителот на прогласената изборна листа ако приговорот го поднесува подносителот на прогласената изборна листа;
- 5) потпис на подносителот на приговорот;
- 6) предмет на приговорот, а особено точно име на одлуката со означување на донесувачот, датум на донесувањето и број под кој е заведена одлуката ако се оспорува одлуката со приговор, односно точен опис на дејствијата со назначување кој и кога го преземал тоа дејствие ако со приговор се оспорува дејствие во изборната постапка;
- 7) факти на кои се заснова приговорот;
- 8) докази.

Ако е приговорот неразбирлив или нецелосен, Републичката изборна комисија донесува решение со кое го отфрла.

Рок за поднесување на приговори

Член 152

Приговорот може да се поднесе во рок од 72 часа од објавувањето на одлуката, односно преземање на дејствие кое подносителот го смета за неправилно, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Приговор поради тоа што во рок кој е пропишан со закон или подзаконски акт на Републичката изборна комисија не е донесена одлука, односно преземеното дејствие може да се поднесе во рок од 72 часа од истекот на рокот во кој требало да биде донесена одлуката, односно во кое требало да биде преземено дејствието, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Надлежност за одлучување по приговор

Член 153

За приговорот одлучува Републичката изборна комисија.

Републичката изборна комисија е должна во рок од 72 часа од приемот на приговорот да донесе и објави решение за приговорот.

Приговорот и решението за приговорот Републичката изборна комисија го објавува на веб-презентацијата.

Приговор против решението со кое е одлучено за барањето за поништување на гласањето на избирачкото место

Член 154

Против решението со кое е отфрлено или одбиено барањето за поништување на гласањето на избирачкото место подносителот на барањето може да поднесе приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 72 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Приговорот поради тоа што во пропишаниот рок не е донесена одлука за барање за поништување на гласањето на избирачкото место може да се поднесе во рок од 72 часа од истекот на рокот во кој требало да биде донесена одлука за тоа барање.

Против решението со кое е усвоено барањето за поништување на гласањето на избирачкото место подносителот на прогласената изборна листа може да поднесе приговор кај Републичката изборна комисија во рок од 72 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Против решението за барањето за поништување на гласањето на избирачкото место приговорот се поднесува преку локалната изборна комисија, која е должна во рок од 72 часа од приемот на приговорот да ги достави кај Републичката изборна комисија приговорот и сите списи на тој предмет.

Републичката изборна комисија донесува решение по приговорот во рок од 72 часа од приемот на приговорот со списите и го објавува на веб-презентацијата.

Одлуки на Републичката изборна комисија по приговорот

Член 155

Ако Републичката изборна комисија го усвои приговорот, таа ја поништува одлуката донесена во спроведување на изборите, односно дејствието преземено при спроведувањето на изборите.

Кога ќе најде дека одлуката против која е поднесен приговор треба да се поништи, Републичката изборна комисија може да донесе друга одлука наместо поништената.

Кога ќе најде дека решението со кое е одлучено за барањето за поништување на гласањето на избирачкото место дека треба да се поништи, Републичката изборна комисија може мериторно да одлучи по барањето за поништување на гласањето на избирачкото место доколку состојбата го дозволува тоа и ако утврдената фактичка состојба дава сигурна основа за тоа.

Жалба против решението на Републичката изборна комисија со која е одлучено по приговор

Член 156

Против решението на Републичката изборна комисија со кое е отфрлен или одбоен приговорот подносителот на приговорот може да поднесе жалба кај Управниот суд во рок од 72 часа од објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата.

Жалбата поради тоа што во пропишаниот рок не е донесена одлука за приговорот може да се поднесе во рок од 72 часа од истекот на рокот во кој требало да биде донесена одлука за приговорот.

Против решението на Републичката изборна комисија со кое е усвоен приговорот подносителот на прогласената изборна листа, подносителот на изборната листа, политичка партија, пратеничка група, кандидат за народен пратеник, гласач и лице чие име е во името на изборната листа или подносителот на изборната листа можат да поднесат жалба кај Управниот суд во рок од 72 часа објавувањето на тоа решение на веб-презентацијата ако со тоа што е усвоен приговорот директно им е повреден правниот интерес.

Постапување по жалби

Член 157

Републичката изборна комисија должна е во рок од 24 часа од приемот на жалбата на Управниот суд да му достави жалба и сите списи од тој предмет.

Управниот суд донесува одлука по жалбата во рок од 72 часа од приемот на жалбата со списите.

Одлуката донесена во постапката по жалбата Управниот суд му ја доставува на подносителот на жалбата преку Републичката изборна комисија.

Одлуки на Управниот суда по жалба

Член 158

Ако Управниот суд ја усвои жалбата, тој ја поништува одлуката донесена во спроведување на изборите, односно дејствието преземено при спроведувањето на изборите.

Кога ќе најде дека одлуката против која е поднесена жалба треба да се поништи, Управниот суд може мериторно да одлучи по приговорот доколку состојбата го дозволува тоа и ако утврдената фактичка состојба дава сигурна основа за тоа.

Одлуката на Управниот суд со која е мериторно одлучено по приговорот во целост ја заменува поништената одлука.

Одлуката донесена во постапката по жалба е правосилна и против неа не можат да се поднесат вонредни правни средства предвидени со законот со кој се уредува управниот спор.

Ако Управниот суд ја усвои жалбата и ја поништи одлуката донесена во спроведување на изборите, односно дејствието преземено во спроведувањето а изборите, се донесува соодветна одлука, односно соодветно дејствие се презема најдоцна за десет дена од денот кога Републичката изборна комисија ја примила одлуката на Управниот суд.

Примена на прописите за општа управна постапка и управен спор

Член 159

Одредбите од законот со кој се уредува општата управна постапка согласно се применуваат на одлучувањето на барањето за поништување на гласањето на избирачкото место и на одлучувањето за приговорот.

Одредбите од законот со кој се уредува управниот спор согласно се применуваат на одлучувањето за жалба на решението на Републичката изборна комисија со кое е одлучено за приговорот.

Објавување на правните средства и на одлуките по правните средства

Член 160

Републичката изборна комисија на веб-презентацијата ги објавува сите поднесени правни средства и одлуки кои се донесени по нив.

X. НАБЉУДУВАЊЕ НА РАБОТАТА НА ОРГАНИТЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

Пријавување за домашен набљудувач

Член 161

Здружението регистрирано во Република Србија чии цели се остваруваат на полето на изборите и кое е заинтересирано да ја набљудува работата на органот за спроведување на изборите може да поднесе пријава за домашен набљудувач до Републичката изборна комисија најдоцна седум дена пред денот на гласање.

Со пријавата за домашен набљудувач се приложува список на претставници на домашниот набљудувач, кој содржи име, презиме, ЕМБГ и област за набљудување за секој претставник на домашниот набљудувач кој аплицира за акредитација.

Претставник на домашниот набљудувач може да биде акредитиран за домашен набљудувач само доколку е полнолетен државјанин на Република Србија, доколку не е кандидат за народен пратеник или Член на орган за спроведување на изборите.

Пријавување за странски набљудувач

Член 162

Меѓународна и странска организација и здруженија кои се заинтересирани да ја следат работата на органите за спроведување на изборите може да поднесе пријава за странски набљудувач до Републичката изборна комисија најдоцна десет дена пред денот на гласање.

Со пријавата за странски набљудувач се приложува список на претставници на странскиот набљудувач, кој содржи име, презиме, број на патната исправа и област за набљудување за секој претставник на странскиот набљудувач кој аплицира за акредитација.

Со пријавата за странски набљудувач се приложува и список на преведувачи доколку ги придружуваат пријавените претставници на странскиот набљудувач, кој содржи име, презиме и ЕМБГ за секој пријавен преведувач кој е државјанин на Република Србија, односно, име, презиме, број на патна исправа и име на државата која ја издала патната исправа за секој пријавен преведувач кој е државјанин на странска држава кој аплицира за акредитација.

Пријавата за странски набљудувач и списокот на претставници на странскиот набљудувач и на преведувачите кои ги придружуваат Републичката изборна комисија без одлагање му ги доставува на Министерството надлежно за надворешни работи, кое е должно своето мислење по пријавата да го достави до Републичката изборна комисија во рок од три дена од денот на приемот на пријавата.

Пријавување на странски држави за набљудувачи

Член 163

Претставник на странска држава која е заинтересирана да ја следи работата на органот за спроведување на изборите може да поднесе пријава од странска држава како набљудувач до министерството надлежно за надворешни работи најдоцна десет дена пред денот на гласањето.

Со пријавата на странска држава како набљудувач, се приложува список на нејзини претставници, кој содржи име, презиме, број на патната исправа, името на државата што ја издала патната исправа и област на следење за секој нејзин претставник кој аплицира за акредитација.

Со пријавата на странската држава како набљудувач, се приложува и список на преведувачи доколку се во придружба на нејзините регистрирани претставници, кој содржи име, презиме и ЕМБГ за секој преведувач кој е државјанин на Република Србија, односно име, презиме, број на патната исправа и име на државата што ја издала патната исправа за секој пријавен преведувач кој е државјанин на странска држава кој аплицира за акредитација.

Министерството за надворешни работи ја проследува пријавата на странските држави за набљудувачи и списокот од нејзините претставници и преведувачи кои ги придружуваат со мислење од Републичката изборна комисија во рок од три дена од денот на приемот на пријавата.

Овластување на набљудувачите

Член 164

На набљудувач кој се пријавил за набљудување на работата на избирачките одбори може да му се дозволи да ја набљудува работата на сите избирачки одбори на територијата на одредена локална изборна комисија.

На набљудувачот кој се пријавил да ја набљудува работата на избирачкиот одбор во странство или работата на избирачкиот одбор во заводите за извршување на кривични санкции, може да му се дозволи да ја набљудува работата само на избирачкиот одбор за кој се пријавил.

На набљудувачот кој се пријавил за набљудување на работата на локалните изборни комисии може да му се дозволи да ја набљудува работата на сите локални изборни комисии на територијата на одредена управна област, односно на Градот Белград.

На седницата на Републичката изборна комисија, локалните изборни комисии или на избирачкото место не можат во исто време да присуствуваат

двајца претставници од исто здружение кое е пријавено како домашен набљудувач.

Овластување и легитимација

Член 165

Републичката изборна комисија на подносителот на кој му е дозволено да ја набљудува работата на органот за спроведување на изборите му издава соодветно овластување, а на неговите претставници и преведувачи кои го придружуваат им издава соодветни легитимации во кои се запишуваат потребните податоци од списокот приложен кон пријавата за набљудувач.

Овластувањата и легитимациите се издаваат во рок од три дена од денот на поднесувањето на пријавата за набљудувач, односно од приемот на мислењето на министерството надлежно за надворешни работи, доколку пријавата ги исполнува условите пропишани со закон.

Трошоците за набљудување на работата на органот за спроведување на изборите ги сноси подносителот на пријавата за набљудувач.

Позиција на набљудувач

Член 166

Органот за спроведување на изборите должен е на претставникот на набљудувачот и на преведувачот во негова придружба да им овозможи непречено да го набљудуваат секое изборно дејствие.

Претставникот на набљудувачот и на преведувачот во негова придружба должни се легитимацијата да ја носат на видно место.

Преведувачот нема право да присуствува на седницата на изборната комисија и на избирачкото место без претставникот на набљудувачот кого го придружува.

Набљудувач на работата на изборната комисија

Член 167

Претставникот на набљудувачот на работата на изборната комисија должен е да се движи во рамките на овластувањата кои ги добил.

Републичката изборна комисија на претставникот на набљудувачот може да му ја одземе акредитацијата ако тој не се однесува во рамките на своите оластувања.

Набљудувач на работата на избирачкиот одбор

Член 168

Претставникот на набљудувачот на работата на избирачкиот одбор може да ја следи работата на избирачкиот одбор од примопредавањето на изборниот материјал пред гласањето до крајот на примопредавањето на изборниот материјал по гласањето, вклучително и отворањето на гласачката кутија, пребројувањето на гласовите, утврдувањето на резултатите од гласањето, гласањето надвор од избирачкото место, како и повторно гласање на тоа избирачко место.

Ако се повтори гласањето на некое избирачко место, подносителот на пријавата за набљудувач има право да ги промени своите претставници кои ја набљудуваат работата на избирачкиот одбор, а ако на тоа избирачко место немал свои претставници, може да ги пријави поради следење на работата на избирачкиот одбор на спроведувањето на повторното гласање.

Претставникот на набљудувачот на работата на избирачкиот одбор е должен да постапува според правилата за одржување на редот на избирачкото место.

Избирачкиот одбор може да го отстрани претставникот на набљудувачот од избирачкото место доколку тој не ги почитува правилата за одржување на редот на избирачкото место, доколку користи мобилен телефон или други средства за поврзување и комуникација на избирачкото место, а особено доколку се меша во работата на избирачкиот одбор.

Избирачкиот одбор е должен веднаш да ја извести локалната изборна комисија за одалечувањето на претставникот набљудувач и за причините за неговото отстранување, а избирачкиот одбор во странство за тоа ја известува Републичката изборна комисија.

За присуството на претставникот на набљудувачот на работата на избирачкиот одбор се изработува записник на образец пропишан од Републичката изборна комисија, а кој содржи податоци за претставниците на набљудувачите кои ја следеле работата на избирачкиот одбор и нивните евентуални примедби.

XI. ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

Член 169

Средствата за работа на органите за спроведување на изборите, изборниот материјал и другите трошоци за спроведување на изборите се обезбедуваат од буџетот на Републиката.

Републичката изборна комисија ги утврдува надоместот за работа во органите за спроведување на избори и другите трошоци за спроведување на избори.

XII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Повреда на правилата за изборен молк

Член 170

Со парична казна од 100.000 до 600.000 динари ќе се казни за прекршок правно лице кое 48 часа пред денот на гласањето и на денот на гласањето до затворање на избирачките места во медиуми и на јавни собири објавува проценка на резултатите од изборите, јавно ги презентира кандидатите на изборите и нивните изборни програми и ги повикува гласачите да гласаат, односно да не гласаат за одредени изборни листи.

Со парична казна од 50.000 до 150.000 динари ќе се казни за прекршок одговорното лице во медиумите кое 48 часа пред денот на гласањето и на денот на гласањето до затворањето на избирачките места објавува проценка за резултатите од изборите, јавно ги презентира кандидатите на изборите и нивните изборни програми и ги повикува гласачите да гласаат, односно да не гласаат за одредени изборни листи.

Со парична казна од 20.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок одговорното лице во правното лице кое 48 часа пред денот на гласањето и на денот на гласањето до затворањето на избирачките места во медиуми и на јавни собири објавува проценка на резултатите од изборите, јавно ги презентира кандидатите на изборите и нивните изборни програми и ги повикува гласачите да гласаат, односно да не гласаат за одредени изборни листи.

Со парична казна од 10.000 до 40.000 динари ќе се казни за прекршок физичко лице кое 48 часа пред денот на гласањето и на денот на гласањето до

затворањето на избирачките места во медиуми и на јавни собири објавува проценка на резултатите од изборите, јавно ги презентира кандидатите на изборите и нивните изборни програми и ги повикува гласачите да гласаат, односно да не гласаат за одредени изборни листи.

Недоставување на повик за гласање

Член 171

Со парична казна од 20.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок раководителот на органот кој е надлежен да го извести гласачот за времето и местото на гласање ако на гласачот не му достави навремено повик за гласање.

Истакнување на изборниот пропаганден материјал на избирачкото место

Член 172

Со парична казна од 100.000 до 400.000 динари ќе се казни за прекршок политичка партија, коалиција или друго правно лице кое на избирачкото место или непосредно пред избирачкото место ги истакнува симболите на политичката партија, подносителот на објавената изборна листа, како и друг изборен пропаганден материјал.

Со парична казна од 10.000 до 25.000 динари ќе се казни за прекршок одговорно лице во политичка организација или друго правно лице кое на избирачкото место или непосредно пред избирачкото место ги истакнува симболите на политичката партија, подносителот на објавената изборна листа, како и друг изборен пропаганден материјал.

Со парична казна од 10.000 до 25.000 динари ќе се казни за прекршок физичко лице кое на избирачкото место или непосредно пред избирачкото место ги истакнува симболите на политичката партија, подносителот на објавената изборна листа, како и друг изборен пропаганден материјал.

Спречување на учество во работата и следење на работата на органот за спроведување на избори

Член 173

Со парична казна од 25.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок Член на органот за спроведување изборите кој спречува друг Член да ја следи и да учествува во работата на органите за спроведување на изборите, односно кој го спречува претставникот на набљудувачите да ја следи работата на органите за спроведување на изборите.

Нарушување на редот на избирачкото место

Член 174

Со парична казна од 10.000 до 30.000 динари ќе се казни за прекршок лицето кое го нарушува редот на избирачкото место.

Повреда на правото на подносителот на прогласените изборни листи и на кандидатите на претставување

Член 175

Со парична казна од 50.000 до 600.000 динари ќе се казни за прекршок јавниот медиумски сервис ако во својата програма не им обезбеди на сите подносителите на прогласените изборни листи и на кандидатите од прогласените изборни листи да ги претстават своите изборни програми бесплатно и без дискриминација.

Со парична казна од 10.000 до 30.000 динари ќе се казни одговорното лице во јавниот медиумски сервис ако во својата програма не им обезбеди на сите подносителите на прогласените изборни листи и на кандидатите од прогласените изборни листи да ги претстават своите изборни програми бесплатно и без дискриминација.

XIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Рок за донесување на единствени стандарди за изборниот материјал

Член 176

Републичката изборна комисија ќе пропише единствени стандарди за изборниот материјал во рок од десет дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Рок за образување на Републичката изборна комисија

Член 177

Народното собрание ја образува Републичката изборна комисија согласно овој закон во рок од седум дена од неговото влегување во сила.

Рок за образување на Надзорниот одбор

Член 178

Народното собрание го образува Надзорниот одбор согласно овој закон во рок од седум дена од неговото влегување во сила.

Привремено зголемување на бројот на Членовите во постојан состав на органот за спроведување на изборите

Член 179

Првите избори за народни пратеници кои ќе ги распише по стапувањето во сила на овој закон ги спроведува Републичката изборна комисија во чиј постојан состав, освен претседателот, 16 Членови и нивните заменици кои се именуваат на предлог на пратенички групи, влегуваат уште шест членови и нивни заменици именувани од Народното собрание на предлог на претседателот на Народното собрание во рок од седум дена од влегувањето во сила на овој закон, а нивниот мандат трае додека збирниот извештај за изборните резултати не стане конечен.

Во спроведување на првите избори за народни пратеници кои ќе бидат распишани по влегување во сила на овој закон учествуваат локалните изборни комисии во чиј постојан состав, освен Членовите и нивните заменици Членови кои се именуваат согласно законот со кој се уредуваат локалните избори влегува уште по еден Член и заменик Член кои ги именува Републичката изборна комисија на предлог на претседателот на Народното собрание, а мандатот им трае додека збирниот извештај за изборните резултати не стане конечен.

Во спроведување на првите избори за народни пратеници кои ќе бидат распишани по влегување во сила на овој закон учествуваат избирачки одбори во чиј постојан состав, освен Членовите и нивните заменици Членови кои се именуваат по општите правила од овој закон, влегува уште по еден Член и заменик Член кои ги именува Републичката изборна комисија на предлог на претседателот на Народното собрание.

Прописи кои престануваат да важат**Член 180**

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат Законот за избор на народни пратеници („Службен весник на РС”, бр. 35/00, 57/03 – УС, 72/03 – др. закон, 18/04, 85/05 – др. закон, 101/05 – др. закон, 104/09 – др. закон, 28/11 – УС, 36/11, 12/20 и 68/20) и Упатство за формата и димензиите на гласачката кутија („Службен весник на РС”, број 42/00).

Влегување во сила**Член 181**

Овој закон влегува во сила следниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Србија”.